

JOSEF POSPÍŠIL:

O KATOLICKÉ CÍRKVI.

Veledůstojný Pane!

Není dnes palčivější otázky náboženské než o církvi, a zdá se, že každým dnem poroste její význam v naší vlasti.

Za sjezdu reformních kněží byl Jos. Pospíšil, blahovůlí předsednictva do schůze připuštěn, ale slovo mu uděleno nebylo, protože prý není členem klubu. Nemohl tedy říci přítomným, proč tam přišel: zapřísahati je jako horlivý propagátor reformního hnutí, aby tak osudného kroku nečinili.

A proto vydává tuto knihu, (cena K 3 50), v níž chce své bratry a věřící chránit, aby nepouštěli lodičky Petrovy, aby nečinili kroku, který je krokem zpátečnickým, krokem k starému pohanství, neboť pohanství každému národu dávalo do vínku jiné náboženství.

Vydavatelstvo „Kazatelny“.

Josef Pospíšil:

O KATOLICKÉ CÍRKVI

Ú V O D .

První řeči tohoto cyklu byly napsány již před desíti léty. Jejich katechetická metoda je methodou nejbližší budoucnosti. Kdybych je psal dnes, snad bych tu a tam užil jiné, časovější motivace, ale in re nezmenil bych ani puntíku. Credo in unam, sanctam catholicam ecclesiam.

Další řeči cyklu vyvěřely z úzkosti dneška a hledají odpověď na palčivé otázky této hodiny. Původně chtěl jsem k nim přiřadit ještě řeči o církevní reformě, ale pak dal jsem je k dispozici duchovenské Jednotě, která je letos vydala ve zvláštní brožuře.

A U T O R.

I.

Založení a rozšíření církve.

Ty jsi Petr (to je skála), a na té skále vzdělám církev svou.

Jmenuješ se bratře a sestro, katolickým křesťanem, říkáš, že jsi údem katolické církve. Ano, jsi, ale znáš tu svoji církev? Kdyby se tě někdo zeptal, co že ta církev katolická jest, dovedl bys mu to říci? Denně se modlíš: Věřím ve svatou církev obecnou. Jest-li znáš také její původ a osudy? Proč ji Kristus založil, a jaký jest její úkol na světě? Jaká jest její organisace? Jaké máš k ní povinnosti?

Tyto znalosti jsou svrchovaně důležité, a zvláště v naší době nad míru časové, a proto jsem si umínil, že budu s vámi uvažovati s Boží pomocí o církvi katolické.

Dnešní, první kázání, věnujeme úvaze o *založení a rozšíření církve*. Kéž Kristus požehnaný, jenž tuto církev založil a za údy její umřel, vede nás při tom rozjímání!

I.

Před 1900 lety církev katolická ještě nebyla. Proroci ovšem již dávno o ní mluvili, všeobecně se věřilo, že příští Vykupitel založí jakési veliké království, ale jaké to království bude, nikdo nevěděl. Nevěděl to ani sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně a vrstevník, ačkoli na poušti o království tom kázal, když volal: Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské!

Ale brzy měl se ho sám dočkati. Jednoho dne, když kázal na poušti, přišel tam k němu Pán Ježíš, tehdy třicetiletý, a poručil mu, aby ho pokřtil. Sv. Jan, poznáv, kdo stojí před ním, dlouho se zdráhal, ale konečně uposlechl a s Ježíšem vstoupil do vody. V té chvíli otevřelo se nebe, a na Pána Ježíše sestoupil Duch sv. v podobě bílé holubice, a s nebe ozval se hlas, podobný vzdálené bouři: „Tento je Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo, toho poslouvejte!“

Po svém křtu odešel Ježíš do hlubin pouště a čtyřicet dní trvajícím postem připravoval se k veřejnému vystoupení.

a) Potom začal učit a kladl pomalu *základy* k budově církve. Vyučoval tři roky, a nebylo snad ani jediné osady

v jeho vlasti, v Palestýnské zemi, aby tam byl aspoň jedenkrát nezavítal.

A kde vyučoval? Všude, kdekoli se naskytla příležitost. Sv. ev. vypravuje na př., že kdysi kázal na hoře. Postavil se někde na kámen, do stínu stromu, posluchači usedli do trávy, a Pán je vyučoval. Jednou, když davy lidu ho obklíčily na břehu mořském, vstoupil na loď apoštola Petra, a z té lodi kázal, obrácen obličejem k zástupům.

V sobotu učival v židovských školách, a o velkých svátcích kázával v Jerusalemě, v nádvoří chrámovém, nedbaje zlosti židovských kněží. Kromě toho učil i v soukromých domech, třeba někde v selské světnici. Obrázek takového vyučování v soukromém domě namalovalo nám Písmo sv., když vypravuje o návštěvě Kristově v domě učedníka jeho Lazara v Bethanii.

Takovým způsobem učival Kristus po celá tři léta svého veřejného vystupování, a pomaličku rostl kolem něho počet lidí, kteří se odřekli židovské víry a počali žiti podle naučení Kristova. Tito lidé věřili, že Kristus Pán jest Syn Boží a očekávaný Vykupitel světa. Milovali jej z celé duše a z lásky k němu byli by rádi šli třebas i na smrt. Nebylo jich příliš mnoho, ale také ne málo, byli roztroušeni po celé Palestyně, v městech i po vsích, a jmenovali se věřící. Později dostali jméno křesťané.

b) Z těchto věřících, jichž bylo značně mnoho, *vyvolil a vybral si Pán Ježíš 12 mužů, které nazval apoštoly.*

Tito apoštolové měli pokračovat v jeho díle, až on sám opouští svět; na jeho místě, jeho jménem, vyzbrojeni jeho autoritou měli vychovávat lidstvo a vésti k nebi všechny národy světa, tak jako on vychovával a vedl Israelity. Proto věnoval Pán Ježíš apoštolům obzvláštní péči a s velkou námahou se staral o jejich výchovu. Apoštolé neustále s ním chodili. Byli svědky jeho svatého života a jeho veliké moci. Jeho smrti a vzkříšení. Slyšeli všechna jeho kázání, vštěpující si je do paměti, aby je pak sami mohli opakovat i kázat. Častokrát se stalo, že něčemu nerozuměli, a když byli s Pánem Ježíšem o samotě, prosívali ho, aby jim to vysvětlil. A Pán vysvětloval, znova a znova vykládal jim své nauky, trpělivě a laskavě.

Konečně, když byli dostatečně vyučeni a vychováni, *přenesl* na ně a na jejich nástupce *veškerou svou moc*. Ježíš Kristus byl nejvyšším učitelem lidstva, byl knězem a králem. Tyto tři úřady odevzdal nyní apoštolům. Vyzbrojil je tou samou mocí a autoritou, jakou měl sám. Přál si a poroučel, aby lidstvo věnovalo apoštolům všelikou důvěru, a aby se podrobilo jejich příkazům, jakoby on sám osobně jim je hlásal a přikazoval. Oni a jejich nástupcové, papež a biskupové, měli až do skonání světa zastupovat samého Krista. „Kdo vás slyší,“ řekl jim Pán Ježíš, „mne slyší. Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ (Luk. 10, 16.)

1. Nejprve odevzdal jim *úřad učitelský*. Poslal je s plnou mocí, aby kázali evangelium. „Jako mne poslal otec,“ řekl jim, „tak i já posílám vás.“ (Mat. 20, 21.) „Protož jdouce, učte všechny

národy, učice je zachovávatí všecko, co jsem koli já přikázal vám.“ (Mat. 28, 16.) „Kažte evangelium všemu stvoření.“ (Marek 16, 15.) „Budete mi svědky v Jerusalemě i ve všem Judsku a v Samaří a až do posledních končin země.“ (Skutky 1, 8.)

Toto plnomocenství vztahuje se ovšem nejen na apoštoly, nýbrž i na jejich nástupce v úřadě, na katolické biskupy, kteří po nich budou spravovati církev až do skonání světa.

2. Podobně udělil jim a jejich nástupcům úřad *kněžský*. Dal jim právo a moc sloužiti mši sv., při níž se opakuje jeho obět na kříži. Nařídil jim, aby se za všechny lidi modlili; aby křtili, birmovali, odpouštěli hříšníkům hříchy; aby proměňovali chléb a víno v jeho tělo a krev; aby světili na kněžství své nástupce, aby udělovali poslední pomazání nemocným a žehnali sňatku křesť. snoubenců. To vše patří k úřadu kněžskému.

3. Konečně dal jim právo ukládati věřícím zákony, čili, jak katechismus praví: odevzdal jim úřad *královský*.

c) Hle, zejm., takové byly počátky naší katolické církve. Věřící lid, roztroušený po celé Palestýně, 12 apoštolů a Kristus. Byla to ještě malá církvička, a Pán Ježíš sám si ji řídil. On sám byl její hlavou.

Ale Pán Ježíš nechtěl zde na zemi žiti věčně! Už se přibližovala doba, kdy se chtěl vrátit k Otci a vstoupit do nebes. Církev jeho však, kterou tak pracně založil, měla trvati až do skonání světa. Je to společnost viditelná, je to náboženská organisace, k níž se hlásí viditelní lidé. Pán Kristus odejde a církev osíří? Nebude mítí žádné viditelné hlavy? Žádného představeného? Kterak to? Vždyť ani hasičský spolek neobstojí bez hlavy, bez velitele. Každá obec má hlavu; má ji i okres, hejtmanství, země; i stát má hlavu, ať již se jmenuje král, císař nebo president. A církev je také viditelná společnost jako stát: „Nedá ji Kristus žádnou hlavu?“

O ano! Kristus Pán ví, že každá společnost bez hlavy se rozpadá a hyne, a proto ustanovuje místo sebe apoštola Petra za hlavu a říditele církve své katolické. Sám ovšem zůstane až na věky jejím králem a hlavou neviditelnou, avšak hlavou církve viditelnou bude Petr a jeho nástupcové, římsí papežové.

Zopakujme si, dr. posl., rozmluvu Ježíšovu a apoštoly, při níž byl Petr povznesen na předsedu, vůdce a představeného církve.

„Kým pravi býti lidé Syna člověka?“ tázal se při kteréśi příležitosti Spasitel svých apoštolů. A oni řekli: Někteří Janem Kř., jiní Eliášem, opět jiní Jeremiášem aneb jedním z proroků. „Ale kým vy mne býti pravíte,“ tázal se dále Ježíš, a Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Kristus, syn Boha živého.“

Po těchto slovech Ježíš vzhlédl na Petra a pravil: „Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův, neboť tělo a krev nezjevilo tobě toho, ale Otec můj, který je v nebesích. A já pravím tobě, že ty jsi Petr (to je skála), a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji ne-

přemohou. A tobě dám klíče království nebeského: a což bys koli svázal na zemi, bude svázáno i na nebi.“ (Mat. 16, 13—19.)

Tu vidíme, zejm., že Petr vyznává božství Kristovo, a za to, že ho Pán povznáší na první místo v církvi, že ho jmenuje jejím presidentem a představeným. A později, když Pán Ježíš vstal z mrtvých a ukázal se apoštolům u jezera Genezaretského, poznovu a nepokrytě vyznamenal Petra a povznosl ho v čele apoštolů a všech ostatních věřících. „Pasiž beránky mé,“ povídal mu. „Pasiž ovce mé.“ (Jan 21, 15. 17.) Tuto moc, kterou Pán Ježíš dal Petrovi a apoštolům, budou Petr a apoštolové vykonávati ovšem až po odchodu Kristově a ode dne seslání Ducha sv.

II.

A od tohoto seslání Ducha sv., od slavnosti Letnic, počínají se teprve vlastní dějiny církve. Tím dnem nastupuje Petr, člověk, na místo Krista Boha, a také ostatní apoštolové zahajují svoji činnost, jsouce v ustavičném spojení s Petrem, hlavou celé církve. Letnice jsou takřka kolébkou církve.

Apoštolové rozcházejí se po těchto svátcích do světa podle Kristova rozkazu, a všude zakládají křesťanské obce, a starají se o své nástupce. Sv. Pavel prochází Malou Asii a skoro celou jižní Evropu. Jan, miláček Páně, řídí v Efesu Maloasijské obce. Jakub starší káže ve Španělsku. Jakub mladší zůstává v Jerusalemě. Ondřej, rozšířiv církev v jižních podunajských krajích, umírá v Acháji smrtí mučednickou. Sv. Tomáš a Bartoloměj ubírají se do Persie a Indie, Šimon do Egypta. Sv. Petr sídlil nějaký čas v Antiochii a pak odešel do hlavního města světové říše římské, do Říma, kde hlásal křesťanskou víru a odkud spravoval a řídil zároveň celou církev. V Římě také byl ukřižován 29. června r. 67. po narození Krista.

Od té doby církev valem rostla, nedbajíc krutých pronásledování a ve středním věku ystoupili do ní skoro všichni národové evropští. Naši předkové v Čechách a na Moravě přijali křest a katolickou víru z rukou slovanských apoštolů Cyrilla a Methoděje, tedy asi za 800 let po Kristu. Sv. Methoděj zemřel r. 885, a jest se svým bratrem po Bohu největším dobrodincem Slovanstva a zvláště nás Čechů.

V novější době, když španělští a portugalští plavci objevili nové země a nové díly světa, povstali četní missionáři a vydali se po stopách oněch plavců, aby nově objeveným národům pohanským hlásali evangelium. Nejslavnější z nich byl sv. František Xaverský, jenž v Indii, v Japonsku a v Číně obrátil s pomocí Boží asi 2 miliony pohanů.

Před válkou působilo v pohanských zemích na 15.000 kněží, 5.000 laiků a 50.000 řeholnic. Tito misionáři vychovávají se po většině v Římě péčí sv. Otce, který na misijní účely věnuje největší část našimi liberály nenáviděného Petrského halíře. Válkou světovou misie

katolické velice utrpěly, ale doufáme v Boha, že církevní propagance brzy ožije a to slavněji, než kdy před tím.

A tak s pomocí Boží bude se církev šířit vždy více a více, a jedenkrát, ovšem nikoli v době dohledné, vyplní se proroctví Páně o jednom ovčinci a o jednom pastýři. Minulost církve je zárukou její budoucnosti. Když ji Pán Ježíš zakládal, byla jako to zrnko hořčičné a dnes? Dnes je velikým stromem, jehož větve se rozpínají nad celičským světem. Již nyní počítá se všech katolíků asi na 270 milionů. Není to veliký zázrak Boží a důkaz, že Kristus je neustále s námi?

*

Ale již musíme skončit dnešní úvahu a jen krátce ještě zopakujeme si hlavní její body.

Kdo založil církev? Ježíš Kristus. Kterak? Chodil po Palestině z místa na místo a shromažďoval kolem sebe věřící. Z nich vyvolil si 12 apoštolů a odevzdal jim svůj trojí úřad: učitelský, kněžský a královský. Potom ustanovil Petra za nejvyšší viditelnou hlavu církve, zůstav sám hlavou její neviditelnou.

Tato církev z malíckých počátků rostla od století k století jako lavina a nyní má na miliony členů. Patříš do ní i ty, posluchači můj, i já; my všichni. Letos budeme o ní uvažovati a dnes už můžeme si říci, co že ta katolická církev jest. Kdo sledoval pozorně dnešní kázání, sám to lehce uhodne. Církev katolická jest viditelná, Kristem založená společnost všech pravověřících křesťanů, kteří uznávají římského papeže, Petrova nástupce, za svou duchovní, viditelnou hlavu.

Tato církev vychovává nás pro nebe, kam nás vede za ruku jako matka vodívá děti. Dejme se od ní poslušně vésti, jděme za jejím hlasem a půjdeme bezpečně k nebi. A tváří tvář spatříme Boha a vykupitele svého, Ježíše Krista, spočineme v lůně božské Trojice.

II.

Ústava církve.

Pasiž ovce mé; pasíž beránky mé.
Jan, 21., 15., 17.

Církev katolická, jak jsme minule rozjímali, jest viditelná společnost lidí, kteří věří v Krista a římského papeže uznávají za svou nejvyšší, viditelnou hlavu. Církev je veliký ústav, řekl bych, že to jakási veliká, od Krista založená škola, v níž se lidé vychovávají pro nebe: ředitelem té školy je papež, biskupové s kněžími jsou učitelé a ostatní křesťané jsou žáky. Náš školní katechismus vyjadřuje tutéž myšlenku jinými slovy takto: Papež, biskupové a kněží nazývají se *církví učící*, ostatní členové církve slovou *církví slyšící*. Dle toho budeme uvažovati dnes v první části své řeči o papeži, biskupech a kněžích, v druhé části o ostatních katol. křesťanech.

I.

Papež je velitelem armády křesťanů. Presidentem Ježíšovy republiky. Je kapitánem lodi, k níž Kristus Pán přirovnal svou církev. Je vrchním pastýřem Kristových ovcí. Je základním kamenem církve, zárukou její hodnoty a síly.

a) Prvním papežem byl sv. Petr. Již minule slyšeli jsme ona památná slova Kristova, jimiž byl sv. Petr povýšen na hlavu církve. „Ty jsi skála“, řekl mu Pán Ježíš, „a na té skále vzdělám církev svou.“ Petr je tedy základ církve a jen tam je pravá církev Kristova, kde je Petr, nebo jeho nástupce, papež. „Tobě dám klíče království nebeského,“ povídal mu Kristus Pán dále. Když katolický farář bývá uváděn do svého úřadu, odevzdává mu zástupce biskupův, obyčejně vikář, klíče kostelní. Toto odevzdání klíčů znamená, že onen farář se stal správcem a ředitelem toho kostela. Podobně odevzdal Kristus Petrovi klíče od budovy své církve a s klíči odevzdal mu i správu církve a svrchovanou moc. A protože má církev trvati až do skonání světa, obdržel tuto moc nejen Petr, ale i jeho nástupcové v úřadě, římští papežové.

A Pán činí tak ještě jedenkrát a řekl bych ještě slavnostněji, když po svém vzkříšení praví Petrovi: „Pasiž beránky mé, pasíž ovce

mé.“ (Jan 21., 15., 17.) Tím odevzdává mu do opatrování celé stádo své, bez omezení a bez výhrady. Petr má právo nejen nad malými ovečkami, nad beránky, jimiž se rozumějí věřící, ale i nad zkušenými ovci, jimiž vyrozumíváme apoštoly. Apoštolům svěřeno je pásti část stáda Kristova; Petrovi svěřeno je stádo celé. On bude vésti a spravovati všechny údy církve: apoštoly i ostatní věřící.

A sv. Petr byl si vědom svých práv! Vždy a všude, jak nám vypravují apoštolové skutky, počínal si jako hlava církve, rozsuzoval spory, dával zákony a bděl nad kázní celé církve.

Apoštolové pak, vědouce, že Petr má moc svou od Krista, uznávali tato jeho práva a uctivě se podrobovali jeho ustanovením. Na apoštolském sjezdu v Jerusalemě na př. vedly se živé debaty a Skut. ap. (XV.) praví, že bylo „mnohé vyhledávání“. Ale když promluvil Petr, „mlčelo všechno množství“.

b) Tato přednost a tato moc sv. Petra přechází na základě nařízení Kristova na biskupy římské. (Sn. Vat. 4., 2.) Tam totiž v Římě vykonával sv. Petr 25 let úřad biskupský a r. 65. byl tam ukřižován za neronského pronásledování. Tělo jeho pohřbeno bylo na vrchu Vatikánském a nyní klene se nad jeho hrobem největší chrám světa, zasvěcený jeho jménu.

Od té doby římský biskup bývá zároveň hlavou církve, papežem. Všech papežů dohromady bylo 260. Řadu jejich zahajuje sv. Petr a končí nyní panující papež Benedikt XV. Tato nesmírná řada papežů podobá se pevně sepnutému řetězu, jehož prvním článkem je sv. Petr a posledním Benedikt. A tak bude jeden papež nastupovati po druhém, nepřetržitě, až do skonání světa. Nedivíte se, nejmilejší? Zahynuly veliké říše, vymřely slavné dynastie, ale papežství, ono světem tak nenáviděné papežství, je zde až po dnes a bude až do konce věků.

c) Papež je tedy nástupcem sv. Petra, má právě takovou duchovní moc jako měl jeho praotec, sv. Petr. Tato moc papežů v církvi vždycky byla uznávána. Papež byl nejvyšším učitelem církve. Rozhodoval spory o víře, řídil církevní kázeň, předsedal všeobecným církevním sněmům, a jeho slovo vždycky bývalo rozhodující. Na sněmu Chalcedonském na př. který se konal r. 451, zvolali všichni biskupové, vyslechnuvše list papeže Lva V.: „Petr promluvil ústy Lvovými, vyobcován budiž, kdo jinak věří.“

A tak jest tomu i za našich časů. Papež řídí celou církev a zároveň má moc i nad každou jednotlivou částí církve, nad každým jednotlivým biskupem a farářem. Může svolávací a řídit církevní sněmy, dávat a odvolávat zákony. Má vrchní dozor nad celou církví, a biskupové musí vždy za několik let jezdit k němu do Říma a podávat zprávu o stavu svých diecézí.

Papež je také nejvyšším soudcem. Rozhoduje spory mezi věřícími, týkající se záležitostí církevních. Domnívali se některý katolíci, ať kněz, ať nekněz, že je mu křivděno, může se k němu do Říma odvolati. A sv. Otec jistě rozhodne spravedlivě, bez ohledu na osobu.

Viděli jsme na př. před nemnoha léty, kterak se sv. Otec ujal ne-spravedlivě pronásledovaného slovenského kněze Hlinky proti vlastnímu jeho biskupovi, kterého podporovala mocná vláda maďarská.

Jako nejvyšší učitel církve, rozhoduje papež i o víře a mravech, a mluví-li k celé církvi, rozhodnutí jeho je definitivní a neomylné. O tom však si ještě promluvíme, až budeme uvažovat o neomylnosti církve.

Sv. Otec, tak totiž nazýváme papeže pro velikou svatost jeho úřadu, nosí talár z bílého hedvábí, má pastýřskou berlu s trojnásobným křížem, a biskupskou čepici s trojí korunou, znamenající troji jeho úřad: učitelský, kněžský a královský.

Protože by sám nevystačil na všechny práce, které vyžaduje správa tak ohromné společnosti, jako je naše katolická církev, má sv. Otec kolem sebe různé úřady a zvláště poradní sbor kardinálů. Kardinálové vybraní jsou z nejrůznějších národů světa, smí jich býti nejvíce 70, a mají právo po smrti starého, voliti nového papeže. Nově zvolený papež dává si vždycky nové jméno, tak jako Pán Ježíš změnil jméno Petrovi. Nynější sv. Otec dal si jméno Benedikt XV.

O nejm. posl., kat. křesťané! Prosím vás, abyste chovali v srdcích svých upřímnou oddanost k sv. Otci. V úctě k němu nedejte se zvíkat pomluvami a ničemnými urážkami, které u nás o sv. Otci šíří hlavně t. zv. volná myšlenka a časopisy nevěrecké. Nedivte se: „Kdo nenávidí Krista, nemiluje ani papeže.“ Rádi podporujte sv. Otce i hmotně, dejte nějaký příspěvek, až zde bude ohlášena sbírka, neboť z těchto sbírek hlavně staví se kostely v pohanských krajinách. Z příspěvků, sebraných v Čechách, papežové vydržovali v Římě českou kolej.

Jako papež nastoupil na místo sv. Petra, tak biskupové nastoupili na místo apoštolů. Svým svěcením spojení jsou se sv. apoštoly tak, jako papež se sv. Petrem.

Biskupové jsou samostatnými, od Krista ustanovenými pastýři a správci církve. Od papeže neliší se hodností, neboť i sv. Otec je biskupem, ale liší se od něho mocí. Papež vykonává pravomoc nad celou církví, biskupové jenom nad některou částí církve, která se jmenuje diecese.

U nás v Čechách jsou čtyři diecese: pražská, litoměřická, královéhradecká a budějovická. My patříme k diecesi pražské.

Biskupové mají s papežem podíl na řízení celé církve a zasedají na sněmeh církevních, kde mají rozhodující hlas. Všichni dohromady jsou neomylní — ve věcech víry a mravů. Kromě toho biskup birmuje, světi na kněze, světi kostely, oltáře a sv. oleje. Má moc v diecesi své zřizovati církevní řády, zřizovati nové fary, schvalovati náboženské knihy, ustanovovati posty a dozíratí na správu a kázeň své diecese. Biskup má právo nositi biskupskou čepici, berlu, prsten a náprsní kříž. Kněží a věřící oslovují ho takto: „Vaše biskupská milosti,“ nebo „Nejd. pane biskupe.“

Biskupům podrobeni jsou kněží. Oni jsou takřka duchovními syny biskupa, jenž na ně při sv. svěcení přenáší část své moci. Dů-

stojnost kněžská je veliká, ale kněží nemají moci správní. Patří sice i oni k církvi učící, ale svůj učitelský úřad mají od biskupa, jehož jsou spolupracovníky. Kněz odívá se klerikou a na krku nosívá pásek, zvaný kollár. Věřící dávají kněžím titul „velebný pane,“ nebo „důstojný pane“.

Svěří-li biskup některému knězi řízení některé části diecese čili farnosti, říkáme takovému knězi farář. Spolupracovníci jeho jmenují se kaplani. Farář zastupuje ve své farnosti biskupa a má právo kázati slovo Boží, křtíti, oddávati a pohřbívati své farníky.

II.

Papež, biskupové a kněží patří tedy k tak zv: církvi učící, ostatní *k církvi slyšící*.

Věřící nazývají se křesťany, protože věří v Krista; nazývají se kat. křesťany, aby se rozeznali od těch, kteří sice v Krista věří, ale nejsou v církvi. Věřící mají právo, aby se jim neomylně hlásalo čisté slovo Boží a ochotně udělovaly sv. svátosti. Jejich farář má za ně každou neděli a svátek sloužiti mši sv. a denně konati církevní modlitby. Věřící mají právo žádati, aby jejich duchovní představení konali svou povinnost a poctivě, ze všech sil svých hájili právo a zásady jejich církve. Aby vyučovali jejich děti, bez bázně probouzeli náboženská uvědomění a v dobách pronásledování neopouštěli svého svěřeného stáde.

Věřící mají však také povinnost! Aby upřímně lnuli ke svým duchovním představeným: k sv. Otcí, biskupům a kněžstvu. Aby hmotně přispívali k udržování služeb Božích a aby za chléb nebeský, za milosti, které přijímají z rukou kněží, dávali chléb pozemský. Hoden jest za jisté dělník mzdy své. Věřící mají sledovati osudy své církve, účastniti osobně jejich zápasů a hlavně a především: mají po katolicku žiti.

Ale žel Bohul! Za naší doby je mnoho „také katolíků“. Je mnoho takových, již si nezaslouží vznešeného jména svého. Jsou to tak zv. matriční katolíci, kteří v praktickém životě žijí jako pohané. Nedbají o slovo Boží, nechodí na mši sv., nepřijímají svátosti. Ve veřejném životě staví se pak přímo proti církvi. Odebírají nevěrecký tisk, nikde se nehlásí do řad věřících katolíků a nedbají v ničem hlasu své církve.

Budeme takovými „také katolíky“ i my, v Kristu shromáždění? Nebudeme dbáti zákonů své církve? Budeme odbírat tisk, který jako rakovina hubí dobrý mrav a kazí dorůstající mládež? Budeme s nepřáteli církve a se všemi jejich spojenci tupiti sv. Otce, biskupy a kněze? Zradíme o volbách zájmy svého náboženství, práva a svobody své církve?

Ó, nikolil! Naopak! My víme, máme-li katolickou víru, že máme poklad, proti němuž pozemské věci jsou pouhým smetím a chceme dle ní žít. Chceme přispěním Božím radostně pomáhati k dosažení úkolů církve své v moderní době, které se dají vyjádřiti heslem papeže Pia X.: Všecko obnoviti v Kristu. Duši, rodinu, školu i společnost.

III.

Z n á m k y c í r k v e.

Vykoupils nás, o Pane, krví svou Bohu ze
všelikého pokolení a jazyka, i lidí i národů.
Zj. J. 5., 9.

Ježíš Kristus založil jen j e d n u církev. Bude „jeden ovčinec a jeden pastýř“ (Jan 10., 16.), říkával. Ale za naší doby jest kromě ní ještě t. zv. církev řecko-východní a kromě ní ještě asi 150 protestantských sekt. A všechny tyto náboženské, během věků od církve naší odštěpené společnosti, říkají o sobě, že prý ony jsou pravými církvemi, které Kristus založil. Kterak se tu vyznáme? Podle čeho poznáme, která že je pravá církev Kristova?

Hned to povím, nejmilejší, ale nejprve dovolte, abych se několika slovy zmínil o protestantismu. Kdo je jeho původcem? Bývalý katolický kněz, augustiánský mnich Martin Luther. Ze zášti proti Římu, kde si ho při jeho návštěvě málo všímali, počal ve Wirttembergu kázati proti církevnímu učení o odpustcích. Proto byl vyloučen z církve a od té chvíle s velikou příkroostí počal popíráti jeden článek katolické víry po druhém a s pomocí německých knížat, jimž hodil na pospas církevní statky, strhl za sebou velikou část německého národa. Církev snažila se zmámené stoupence Lutherovi opět získati, ate tito na sněmu ve Wormsu r. 1529 protestovali proti všelikému smíření. Proto nazváni byli p r o t e s t a n t é.

Jako Luther v Německu, řádili skoro současně kacíři Zwingli a Kalvín ve Švýcarsku a král Jindřich VIII. v Anglii. Pro církev a vůbec křesťanství byla to veliká rána, ale Lutherova revoluce vymstila se nejvíce na protestantech samotných. Jsou rozštěpeni na 150 sekt, každý si věří co chce a pomalu nezbude jim nic, leda společná zášť proti nám, katolíkům.

U nás v Čechách byli ponejvíce stoupenci Kalvínovi, kteří se nazývali reformovaní nebo helvétí, ačkoli nescházelo ani Lutheránů a stoupenců t. zv. svobodné církve. Všichni dohromady známi byli pode jménem evangeliků čili protestantů. Nedávno všechny tyto sekty se sloučily a daly si jméno: Církev československá.

Nuže, která z těch všech společností je p r a v á církev Kristo-

va? Ne-li ta, které dal Kristus čtyři známky, podle kterých každý ji na první pohled poznat musí? A které jsou to známky? Jednota, svatost, všeobecnost a apoštolský původ. A ty čtyři známky má jediné naše církve římsko-katolická. Jen ona je jedna, svatá, katolická a apoštolská.

Prosím o pozornost, když to s pomocí Boží budu dokazovat.

I.

Katolická církev jest *jedna*. Má: a) jednu nejvyšší hlavu, jednoho vrchního pastýře a tím je římský papež, On je jako svorník spojující klenbu církve a bez něho církve by se rozpadla. Věřící každé farnosti poddání jsou svému nejbližšímu duchovnímu představenému, faráři. Duchovní správce poddání jsou biskupu a biskupové papeži. Není tato jednota ve správě církve něco velkého?

b) Katolická církev zachovává však nejen jednotu ve správě, ale což více jest i jednotu v učení. Všichni úřadové katolické církve vyznávají totéž učení. V naší farnosti, v Praze, ve Vídni, v Americe, v Australii, všude, kde zůstávají katolíci, učí se ve školách a v kostelích ta samá nauka, tentýž katechismus. Všichni katolíci mají společné učení, jemuž jsou povinni věřit. A toto učení, tato víra naše je tatáž jako za věků minulých. Totéž, co kázal Pán Ježíš Kristus v nádvoří Jerusalemského chrámu nebo na hoře, co sv. Petr kázal v Římě, sv. Cyril a Metoděj na Moravě a v Čechách, sv. František Xaverský v Indii a v Číně, totéž káže se i s této kazatelny, na níž stojím z vůle Ježíše Krista. A kdo by jinak věřil, bude uřat z těla církve jako uschlá ratolest. Nenaplnuje nás úctou tato shoda ve víře 270 milionů lidí?

c) Konečně je v katolické církvi jednota i v tom, že máme jednu oběť a užíváme jedněch, totéž se dmi svátostí. Kdybys přišel do katolického kostela v Římě, v Paříži nebo v Londýně, uvidíš, že se tam slouží tatáž mše svatá jako v kostele našem. Špatříš tam oltáře jako u nás, kazatelnu, křtitelnicu, zpovědnici. Zdržíš-li se tam déle, poznáš, že se tam křtí, biřmuje, zpovídá a pochovává jako u nás.

Tuto vzácnou jednotu nenajdeš u protestantů. Oni nemají ani jednotné správy, ani učení jako my, ba oni se neshodují ani v učení o svátostech.

U protestantského vévody v Německu ucházeli se kdysi tři pastoři o místo dvorního kazatele. Přišel první a vévoda se ho táže: „Kolik je svátostí?“ „Jedna“, odpovídá pastor, „křest“. Přišel druhý a na otázku vévodovu kolik že je svátostí odvětl: „Dvě. Křest a večeře Páně.“ Konečně tázal se vévoda třetího: „Nu, kolik je svátostí?“ „Dle rozkazu Vaší Výsosti,“ odpověděl tázaný a ten dostal ono místo. (Spir. Příkl.)

Křesťanu je úzko, slyší-li o takových věcech, ale zároveň po-

znává, že nikde není jednoty kromě v církvi katolické a že tedy ona jediná je pravou církví Kristovou.

II.

Katolická církev jest dále *svatá*. To je druhá známka její pravosti. Ale mějte pozor! Pravím-li, že církev naše je svatá, neříkám, že všichni katolíci jsou svatí. Lituji ovšem, že toto nemohu říci, ale zda-li se církev nepodobá poli, v němž je koukol vedle pšenice? Sítí, plné ryb velkých i malých? Ano, v církvi žijí vedle sebe hodní i hříšníci a církev ty hříšníky nevylučuje ze svého středu. Nevhání je v zoufalství, nýbrž podle příkladu dobrého Ježíše je hledá, podírá, zbavuje hříchů a povznáší.

Protestanti vytýkají nám s jakousi škodolibou radostí, že někteří papežové, biskupí a kněží vedli pohoršlivý život. My toto nepopíráme! Byli opravdu tací, jež nekonali svou povinnost. Ale ty popíráš peklo! (Möhler: Symbolik.)

Dějiny zmiňují se o 11 papežích, kteří nežili tak, jak jim to kázala naše víra. Ale zdaž mezi 12 apoštolů nebyl Jidáš? A umenšila jeho zrada svatost ostatních? Papežů bylo 260! Čtyřicet zemřelo z nich smrtí mučednickou, většinu ctíme jako svaté, a těch 11 méně hodných netvoří ani takové procento, jako Jidáš mezi 12 apoštolů.

Ostatně těmto nehodným děkuji protestanté za svůj původ! Kdyby všichni papeži, biskupové a kněží za dob Luthrových byli konali svou povinnost, nikdy nebylo by se ujalo učení tak kruté a zásady tak zvrácené, jaké Luther hlásal. Ačkoli nás zarmucuje rána, kterou onen kacíř církvi zasadil, přece se těšíme myšlenkou, že tou ranou otevřenou vytekla z těla církve všechna nečistota, kterou v ní od dob apoštolských nahromadili lidé. Pravím „l i d é“, neboť ona sama je věčně čistá. My nic nezapíráme! My všichni bloudíme jako ovce, ale církev je neomylná; my všichni hřešíme, ale církev je neposkvrněná a svatá. (Dle Möhlerovy: Symbolik str. 353.)

a) Ježíš Kristus je svatý. Zakladatelé prot. sekt, Luthr, Kalvín, Zwingli a Jindřich VIII. vedli však život pohoršlivý, poskvrněný ukrutností, loupeživostí a prostopášností.

b) Učení naší církve je svaté. Ona nemá ani jedinou zásadu, která překáží svatosti, jako je mají protestanti. Kalvín na př. učil, že člověk už před narozením jest předurčen k spáse nebo k zatracení a ať žije jak chce, ničeho nezmění na svém osudu. Nemá ani svobodné vůle. Může takové učení vychovat světce? A Luther kázal, že k spasení není třeba dobrých skutků, že člověk může hřešit jak chce, má-li jen víru, bude spasen. Kain by dospělo lidstvo, kdyby se řídilo podle těchto zásad? Na štěstí člověk je tvor nedůsledný a život evangeliků je lepší nežli jejich víra.

c) d) Naše církev má konečně i prostředky, které vedou k spáse: Mši sv. a sv. svátosti. A že ty prostředky

jsou mocné, dokazují zástupy svatých, které církev vychovala a ještě vychovává. Ona je tedy svatá a proto *p r a v á*, ta kterou založil Kristus.

III.

Naše církev, k níž i my, posl. drží, máme tu čest náležeti, jest dále *katolická*. To je její úřední název; katolická církev. Tento titul neodvází se připsat k svému jménu žádná jiná náboženská společnost, protože ví, že jí nepatří; že ten slavný název náleží jen oné církvi, jejíž hlava sídlí v Římě.

a) A proč? Proto, že vždycky byla, od časů Kristových, je dnes a bude do konce věků.

b) Proč dále? Proto, že není omezena hranicemi, jako lidské říše, ani na jedno plémě, jako je víra židovská neb i protestantská, ale že přijala do svých síní všechny národy, kmeny a jazyky. Ona jediná vyplnila rozkaz Kristův, daný apoštolům: Jděte do celého světa, učte všechny národy. (Mat. 28, 19.) „Kažte evangelium všemu stvoření.“ (Marek 16, 15.) Kdekoli od časů apoštolských obrácen byl některý národ na víru křesťanskou, stalo se tak vždycky od missionářů, vyslaných sv. Otcem nebo některým biskupem.

Kardinál Gibbons (v knize: *Víra našich otců*. Česky vyšla u Benediktinů) vypravuje, že se r. 1869 sešli na sněmu Vatikanském, svolaném Piem IX., biskupové celého světa. Bylo jich 800, ze všelikých vlád, od republiky až k absolutní monarchii. Jejich tváře značili se téměř všemi odstíny a barvami, jimiž se rozlišuje lidská rodina. Mluvili všemi vzdělanými jazyky pod sluncem. Klečíce společně v jedné veliké sborovně, opravdu mohli zvolati prelátové tato slova, která jsem postavil v čelo dnešního kázání: „Vykoupils nás, o Pane, krví svou Bohu ze všelikého pokolení a jazyka, i lidu i národu.“ (21. J. 5, 9.)

Může se něčím podobným pochlubit některá jiná náboženská společnost kromě naší církve? Ne! Ona jediná je katolická a proto jediná *p r a v á*.

IV.

Konečně je naše církev *apoštolská*. To je čtvrtá známka, dle níž ji poznáme mezi všemi nábož. společnostmi.

Ona, jak již výše jsem uvedl, káže totéž evangelium, které hlásali apoštolové. Uděluje tytéž svátosti, které oni udělovali. Její duchovní představení odvozují moc svou od apoštolů, a to *n e p ř e t ř ž í t ý m p o s t u p e m*: Hlava naší církve, římský papež, je nástupcem sv. Petra, biskupové jsou nástupci apoštolů. Ostatní křesťanské sekty vznikly až po r. 1500 a nejsou starší čtyř set let. Opozdily se tedy o příliš mnoho, nežli aby se mohly jmenovati církvemi apoštolskými. Tím názvem může se honositi jen naše církev katolická, a proto je pravou církví Kristovou.

Kdysi přeli se 4 křesťané, a sice katolík, protestant, nesjednocený Řek a starokatolík o pravost svých církví. Za rozhodčího zvolili

si Mohamedána. Ten se jich nejprve tázal: Věříte, že Kristus je Bůh a že založil jen jednu církev? Všichni odpověděli, že ano.

Potom tázal se protestanta: „Kdy povstala vaše církev?“ — „Před 400 léty,“ odvětil prot. a Moh. tázal se dále: „Čím byli vaši předkové?“ Protestant odpověděl: „Katolíci.“

Potom ptal se Řeka: „Kdy vznikla vaše církev?“ „Asi před 900 lety,“ odvětil Řek. — „A čím byli vaši předkové?“ — „Katolíci.“

Pak zeptal se starokatolika: „Kdy vznikla vaše církev?“ — „R. 1870.“ — „Čím byli vaši předkové?“ — „Katolíci.“

Konečně tázal se Mohamedán i katolika: „Jak dlouho jste vy katolíci na zemi?“ — „Asi 1900 let,“ odvětil katolik. „O d č a s ů a p o š t o l s k ý c h.“

Tu rozhodl Mohamedán takto: „Jest-li Kristus založil jen jednu církev a sice před 1900 lety, pak jsou p r a v ý m i křesťany jenom katolíci. Oni jediní mají náležité stáří a pocházejí z doby apoštolské. (Spir. Příkl.)

*

Dnes jsme poznali, dr. posl., která církev je jedna, svatá katolická a apoštolská. Že je to naše církev římsko-katolická. Ona tedy že je p r a v á, ta, kterou založil a krví svou vykoupil Ježíš Kristus.

Chápete nyní, nejm., proč Kristus nazval tuto církev pokladem a perlou, k vůli níž člověk, aby jí došel, ochoten jest obětovat jmění i život?

A je možno, aby katolik, který tohle všechno zná, osvěcoval chlubitě okna svého příbytku při slavnostech protináboženských? Aby tak chlapecky demonstroval proti vlastní své matce, církvi katolické? Aby podporoval hnutí Pryč od Říma?

U nás v Čechách mazlívají se liberálně smyšlející katolíci s protestantismem, a skoro litují, že národ náš nepřijal Lutherovo kacířství. A dělají ještě reklamu po české církvi bratrské, jakoby nevěděli, že tato církvíčka, teprve v loni 1919 let po Kristu Pána utvořená, pod svou národní firmou a pod bílou červenou trikolorou skrývá staré německé bludy. Bylo by to možné, kdyby oni katolíci měli v sobě jen jiskru lásky k pravdě? Kdyby znali to, co jsem zde dnes uváděl? Kdyby znali zásady katolické a protestantské, a uměli srovnávat?

V tom ohledu musí konečně nastati obrat ve smýšlení, a my, nejm. v Kr., musíme ho zahájit. Budeme dobrými Čechy a dobrými katolíky. Církev a vlast jsou naše dvě matky. Každá ať má srdce našeho půl a každá srdce celé. My víme, kde je pravda, a ničím nedáme se odvrátiti od církve své rodné, církve katolické, a dle sil svých přičiníme se o důkladné pokatolčení české země. Kéž Kristus žehná našemu přičinění.

IV.

Neomylnost církve.

Aj, satan žádal o vás (mé apoštoly), aby vás třibil jako pšenici. Ale já jsem prosil za Tebe (Petře), aby nazhynula víra tvá a ty někdy obrátě se, potvrzuj bratři svých. Luk. 22, 31., 32.

Proč Pán Ježíš ustanovil církev, zejm.? Již jsme si to několikrát řekli: Proto, aby nás vychovávala a vedla k nebi. A církev splňuje tuto úlohu průvodčího do nebe, vykonávajíc trojí úřad, který jí Pán odevzdal a sice: Úřad učitelský, kněžský a královský. Dnes uvažovati budeme o učitelském úřadě církve. Že totiž papež a biskupové jako nástupci apoštolů mají právo a povinnost vyučovati národy sv. evangelium, a že vyučují neomylně. Dle toho rozvrhneme si dnešní kázání na tři krátké oddíly. V prvním uvažovati budeme (I.) o tom, že lidstvo musí býti ve víře vyučováno, a to vyučování že z rozkazu Kristova obstarává církev katolická. V druhém díle (II.) pojednáme o neomylnosti církve vůbec a v třetím (III.) o papežské neomylnosti zvláště.

I.

Církev jediné oprávněná učitelka evangelia.

Člověk, zejm. v Kristu, je bytost vychovávána. (Lacordaire.) Kdyby malé dítě ponecháno bylo samo sobě a žilo někde v pustině, kdyby se ho nikdo neujal a je neučil, žilo by skoro jako nemá tvář. Člověk tedy dle vůle boží musí býti vyučován a vychováván, aby byl pravým člověkem. Podobně musí býti člověk vyučován, aby se stal křesťanem. Na božím světě žije ještě na miliony našich lidských bratři, kteří se klanějí modlám, netušíce ani, že nějaký Ježíš Kristus byl. A jak by to mohli věděti, když jim to nikdo neřekl, když tam k nim nepřišel žádný křesťanský učitel, aby jim to oznámil?

My v Evropě jsme šťastnější, a náš český národ jest křesťanským skoro již 1200 let. A kdo vyučil svět křesťanské víře? Ne-li apoštolové a po nich biskupové a kněží, poslaní od Krista Ježíše? Apoštolům a jejím nástupcům, biskupům a kněžím dal Pán Ježíš právo a moc

vyučovati národy již křesťanské a nové národy do církve přijímati. A to právo dal jen jim. Jenom jim a jejich nástupcům řekl: „Jděte a učte všechny národy.“ (Mar. 28, 16.)

Protestanti tohle popírají, překrucují ovšem jasné výroky Písma. Lidé prý církve a jejího učitelského úřadu nepotřebují, aby poznali křesťanskou víru. K tomu prý stačí bible a sice jen bible. Tak? Jakže to řekl Pán Ježíš? Řekl: „Roznášejte po světě plné náruče bibli?“ Anebo řekl: „Jděte a učte?“ To jest: živým slovem hlásejte moje nauky?

Písmo sv. ve svém celku bylo hotovo až ke konci prvního století. A nejdokonalejší křesťané žili a zemřeli, Písma ani nespátřivše. Kterak ti byli vyučeni ve sv. evangeliu? Ne-li ústním kázáním apoštolů a jejich žáků? Ne-li živou autoritou církve?

Písmo sv. St. a N. Zákona čítá na př. v českém překladu 1577 stran. Nežli bylo vynalezeno tiskařské umění, Písmo sv. bylo opisováno, a tento opis stál přemnoho peněz a času. Kterak byl by si ho mohl opatřiti chudý křesťan? A kterak se o sv. učení Páně dozví člověk, který neumí čísti? Co mu Písmo sv. prospěje? Nauka, že bible, tedy slovo boží psané, jest jediným pramenem víry, a že není třeba učitelského úřadu církve, vynášel Martin Luther. Byl by se odvážil něco takového tvrdit před r. 1440, nežli slavný Guttenberg vynášel tiskařské umění? Jistě ne; sice by se mu svět byl vysmál a jeho krajané byli by ho z Wittenberské kazatelny odvedli do blázince.

Písmo sv. jest ovšem neomylným pramenem naší víry a nikdo si ho tak neváží jako katolíci. Vždyť církev ho podepřela svou vážností, a bez ní byla by se ne-li ztratila, tedy jistě zfalšovala a zkomolila. Ale písmo sv. potřebuje neomylného vykladače! Bez vykladače má Písmo sv. právě takovou cenu jako občanský zákonník, který by neměl vykladače. A to v praxi uznávají i naši protestantští bratři. Sice proč by jinak stavěli modlitebny a při nich ustanovovali pastory? Tu vidíme, že jinak mluví a jinak jednají.

Pán Ježíš ustanovil tedy živou autoritu, církev svou katolickou, aby ho zastupovala a jeho jménem učila svět. „Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.“ (Mat. 20, 21). Protož jdouce, učte všechny národy, (Mat. 28, 16) poručil Pán apoštolům a jejich nástupcům.

Církev sv. obdržela tedy od svého sv. Zakladatele úřad učitelský, a když ona učí, je to právě tak, jako by vás Pán Ježíš učil. Církev jej zastupuje. „Kdo vás slyší,“ řekl Pán Ježíš apoštolům, „mne slyší. Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ (Luk. 10, 16). „I kdožkoli by vás nepřijal a neposlechl řečí vašich: vyvrzte prach s nohou svých. Amen, pravím vám: Lehčeji bude zemi S. a Gom. v den soudný, nežli městu tomu. (Mat. 10, 14, 15). Kdo vám uvěří, bude spasen; kdo pak neuvěří, bude zatracen. A kdo církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.“ (Mat. 18, 17).

Hle, nejm., to vše jsou výroky Písma sv., které mají evangelíci neustále na jazyku, a to Písmo svědčí proti nim. Ono nade vši

pochybnost učí, že Pán Ježíš apoštolům a jejich nástupcům dal úřad učitelský.

II.

O neomylnosti církve vůbec.

Ale což, jest-li apoštolové nebo jejich nástupci kázati budou něco bludného? Jest-li se zmýlí, a budou vydávat za učení Kristovo nauky, které Ježíš nehlásal? Kdo se zaručil, že církev bude vyučovat čistému evangeliu?

Neboj se, můj milý! Za to ti ručí sám Pán Ježíš. On založil církev neomylnou. Církev mluví jeho jménem, na jeho místě, a proto se postaral, aby neuvedla v blud nikoho, kdo uvěří jejímu kázání. „Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa,“ (Mat. 28, 20) slíbil Pán Ježíš své církvi a nezruší daného slova. On již najde prostředky a cesty, aby uchoval církev svou od mýlky a bludu v otázkách víry a mravů. Brány pekelné církve nikdy nepřemohou, nikdy se do ní nevloudí klam a blud, kdyby vzal na sebe masku sebe svůdnější.

O to stará se kromě Ježíše Krista i Duch svatý. V předvečer své smrti Pán Ježíš slíbil, že církvi Ducha sv. pošle, a pravil: „Já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy — když pak ten Duch pravdy přijde, naučí vás všeliké pravdě.“ (Jan 10, 18. 16; 16, 13).

Slíbený Duch sv. přišel za 10 dní po nanebevstoupení Páně, o slavnosti Letnic, v podobě ohnivých jazyků, a již ani na minutu neopustil církve Kristovy. On ji prostupuje jako kvas mouku, a provívá všechny její síně jako čerstvý, vůni přinášející vítr. On, Duch sv., stojí neustále při církvi katolické, takže se v zachovávaní a hlásání křesťanského náboženství nemůže mýliti, že učí neomylně.

Tato neomylnost nenáleží ovšem kat. křesťanům všem, nýbrž jen biskupům a papeži, jakožto nástupcům apoštolů.

Jako státy mají své parlamenty čili sněmy, tak i církev katolická. I ona občas svolává své zákonodárce, biskupy celého světa na své obecné sněmy. První takový sněm odbývali již apoštolové a sice r. 51 v Jerusalemě. Tento první sněm církevní přepamatný je hlavně tím, že tam apoštolové ve svém konečném rozhodnutí prohlásili, že je vedl a řídil sám Duch sv. „Zlíbilo se,“ pravili, „zlíbilo se Duchu sv. i nám.“ (Skutky ap. 15, 28).

Od těch časů konalo se v církvi všeobecných sněmů 20. První byl v Jerusalemě za dob apoštolských a poslední odbýval se ve Vatikánu r. 1870.

Co je církevní sněm? Je to shromáždění biskupů celého světa za předsednictví papežova. Výroky těchto biskupů o víře a mravech jsou neomylné. Sám Duch sv. stará se o to, aby výroky oněch biskupů neobsahovaly nic bludného a chybného, aby byly neomylné.

O neomylnosti papežské.

Neomylnými jsou však nejen biskupové, předsedá-li jim papež, ale neomylným je i papež sám.

O papežské neomylnosti koluji často i mezi katolíky představy tak zvrácené a fantastické, někdy až směšně malicherné, že znova a znova musíme objasňovati a vykládati tento článek katolické víry.

Nuže, co církev sama o tom prohlásila? Co učí o neomylnosti papežské? Církev učí, že papež jen tehdy je neomylný, když jako nejvyšší učitel církve pro celou církev o víře a mravech činí rozhodnutí. Takto prohlásili biskupové, shromáždění r. 1870 na Vatikánském sněmu.

Dle toho je papež jen tenkrát neomylný, učí-li celou církev. Kdyby napsal na př. pastýřský list jenom pro diecesi římskou, kde je biskupem, naučení jeho není neomylné. Podobně kdyby poslal nějaký dopis našemu arcibiskupovi nebo jinému křesťanu. Nebo kdyby psal svým příbuzným, bratřím a sestrám. Papež je neomylný, jen když se obrací k celé církvi, a když k ní mluví jako nejvyšší, od Krista Ježíše ustanovený její učitel. Promluví-li tedy několik slov třeba k poutníkům nebo k vyslancům vlád, slova jeho nejsou neomylná.

Dále je papež jen tenkrát neomylný, činí-li jako nejvyšší učitel církve rozhodnutí o víře a mravech.

Kdyby tedy sv. Otec napsal nějaké vědecké pojednání, třeba o církevním právu, nebo o církevních dějinách, pojednání ono není neomylné. Sv. Otec není, jak se rozumí samo sebou, neomylným v počtech, v přírodopise, ve hvězdářství, ve vědě dějepisné. Co je mu do toho? On je neomylným jen a jen tehdy, když ve jménu Ježíše Krista, jako nejvyšší učitel církve poučuje veřící o víře a mravech. Mluví-li, jak se říká, *ex cathedra*, z moci svého učitelského úřadu.

Neomylnost papežská také neznamená, že papež je bezhříšný. Nikoli. Pán Ježíš neřekl sv. Petru: „Petře, já ti slibuji, že nikdy neuděláš hřích.“ Ale řekl: „Já se postarám, abys bez bludu vykládal moje učení, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy, obrátě se, potvrzuj bratři svých.“ (Luk. 22, 32). Tedy i papež může hřešiti, neboť my všichni bloudíme jako ovce, a sv. Otec je také člověk a také chodí k zpovědi jako kterýkoli jiný katolík. Ale ač bylo asi 11 papežů méně hodných, přece ohromná většina nástupců Petrových žila svatě, a 40 papežů ctíme jako sv. mučedníky. A ptám se vás: Kdo může něco nečestného vytýkat nynějšímu papeži Benediktu, nebo jeho předchůdcům Piu X., nebo Lvu XIII.? Zda-li o nich nemluví s úctou i zásadní odpůrci papežství? Moderní svět, zvláště zednářstvo, volná myšlenka, socialisté a vůbec liberálové vidí v oku katolických kněží kde jakou mrvu a dávají dobrý pozor. Myslíte, že by mlčeli, kdyby věděli o nějakých morálních vadách sv. Otce? Kde pak! Ale musí mlčet, protože nemají, čeho by vytýkali! Ale i kdyby některý papež žil pohoršlivě, jako učitel církve, mluví-li k celé církvi o víře a mravech, nemůže se

mýlit, jest neomylný. Duch sv. ho vede, aby se neuchýlil od pravdy.

Hle, nejm.: Taková je nauka církve o papežské neomylnosti. Církev svatá učí, že papež je neomylný, rozhoduje o pravdách víry a mravů, o Písmu sv. a ústním podání. Nic více a nic méně!

Papež, jak patrně, nehlasá a nemůže hlásati nějaké nové učení! On jen prohlašuje, že učení, o něž jde, obsaženo jest v Písmě sv. a v tradici, že je to učení Ježíše Krista a apoštolů. Papež není tedy vynálezcem a tvůrcem zjevení božího, ale jen jeho neomylným vykladačem a tlumočnickem. Nevymýšlí nový článek víry, nové dogma, ale jen prohlašuje, že to a to dogma obsaženo je v pramenech víry: v Písmě sv. nebo v tradici.

Papež je v církvi asi tím, čím je v našem státu nejvyšší soudní dvůr. Mají-li občané, třeba zde u nás, nějaký spor a soudcové a advokáti neví si rady, oznámí se celá záležitost správnímu soudu do Brna, a ten rozhodne: Zákon zní tak a tak: Výklad jeho je takový a takový. Proti tomu rozsudku není pak odvolání. Rozsudek nejvyššího soudu je definitivní. Podobně děje se i v církvi. Je-li nějaký spor o víru a mravy, oznámí se to do Říma. Sv. Otec spornou záležitost uváží, třeba se i poradí s biskupy nebo s kardinály, nebo s učenými theology, prosí Ducha sv. za osvětlení, a pak vynese rozsudek. Prohlásí: Ta a ta nauka jest a nebo není učení Kristovým. Jest a nebo není obsažena v Písmě sv. a v tradici. Výrok sv. Otce je definitivní a neomylný, a každý katolík jest povinen zvolati se sv. Augustinem: „Řím pro mluvil, pře je skončena.“

Tuto neomylnost má papež jako hlava církve od samého Pána Ježíše Krista. Pán Kristus, jak přemoudrý stavitel, nepostavil církev svou na písku nebo na močále, ale na skále. A tou skalou, tím základem církve jest sv. Petr a jeho nástupci, papežové. Oni mají zaslíbení a s pomocí Ducha sv. nikdy se nepohnou a nezakolísají ve víře. Oni pasou Kristovy beránky a ovce, neomylně učí a vedou biskupy a všechny věřící. I jim, papežům, platí slova, která prvně řečena Petrovi: „Tobě dávám klíče království nebeského. Cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi.“ (Mat. 16. 13.—19.) Jako Petra, tak i každého jednotlivého papeže ujišťuje Kristus Pán pomocí Ducha svatého a praví mu: „Prosil jsem za tebe Otce, aby nezhylnula víra tvá, a ty potvrzuj bratři svých.“ (Luk. 22. 32.)

*

Dnes jsme viděli, v Kr. shr., že Pán Ježíš svěřil své církvi náboženské vyučování lidstva a církev učí neomylně. Za celých 1900 let, co církev katolická je na zemi a dle rozkazu Kristova vyučuje národy, nevíme ani o jednom případě, že by některý papež nebo všeobecný sněm odvolal nějaký článek víry nebo mravů, nařízený od dřívějšího papeže nebo sněmu. Kdyby se tak bylo stalo, byl by to důkaz, že církev je omylná. Ale toho není! Církev byla, jest a bude neomylná!

Není to veliké štěstí pro nás, nejm., že jsme údy kat. církve?

Že se nám nalévá nefalšované víno, čistá pravda, bez bludu a klamu?
Že nejsme zmítáni větrem pochyb a odporujících si nauk, jako naši
evangelisti bratři, rozštěpení na 250 sekt?

Vrhněme se proto s důvěrou v mateřskou náruč sv. církve katolické jako dětil Beřme chléb a nápoj sv. učení z její laskavé ruky a nebojme se: Učení církve jest učením Ježíše Krista a apoštolů.“ Ona je neomylná. Uchopme se její svaté ruky mateřské a následujme ji. Ona nás přivede do nebe a postaví před tvář Spasitele našeho Ježíše Krista, jemuž sláva a čest na věky věkův.

V.

Církev samospasitelná, nezničitelná.

A aj, já s vámi jsem po všechny dny
až do skonání světa. Mat. 28. 20.

I.

Církev katolická, o níž v tomto čase dnes po páté budeme uvažovati, prohlašuje o sobě, že je *samospasitelná*.

a) Co to znamená, nejm.? Znamená samospasitelnost církve, že každý katolík již proto, že jest katolíkem, přijde do nebe? Nikolil Jakó Pán Ježíš říkával židům, by snad nespolehali na to, že jsou potomky Bohem milovaného Abrahama a údy vyvoleného národa, tak pravím i já vám: Nemyslete, že vaše katolické jméno a vaše příslušnost k církvi sama o sobě vám otevře bránu nebeskou. Ach nel V nebi je místo jen pro upřímné, pro celé katolíky, kteří dle víry své žijí a vedení své církve ochotně se podrobují.

b) Znamená samospasitelnost církve dále, že žádný nekatolík nebude spasen? Že Pán Bůh všechny evangelíky, židy, mohamedány a pohany zavrhne do pekla? Bože chraň! Naopak. Církev učí, že i jinověrci mohou býti spaseni, jest-li ovšem v bludu svém vlastní vinou nezůstávají a jestli rozumně, bohabojně a podle svědomí svého žijí. Pán Bůh ještě nikdy nikoho netrestal za činy nezaviněné a tak nepotrestá ani těch, kdož bez své viny nejsou katolíky: buď že o katolické církvi ani neslyšeli nebo jsou o ní tak špatně poučení, že by si pokládali za hřích, kdyby do ní vstoupili.

Nuže, co tedy říká kat. církev, když praví sama o sobě: já jsem samospasitelná? Říká toto: Já jediná jsem církvi Kristovou. Já mám pravdu. Můj božský zakladatel svěřil mi náboženskou výchovu lidstva a já jediná jsem oprávněnou jeho zástupkyní. Kdo mne slyší, Krista slyší. Kdo mnou pohrdá, pohrdá Kristem. Mé učení je učení Kristovým, mé svátosti, kterými posluhuji věřícím, jsou svátosti Kristovy. Kdo uvěří mému vedení, jistě nezbloudí a přijde do nebe.

Hle, nejm., tohle znamená samospasitelnost církve. A co z toho plyne? Co jiného, než že každý jinověrec, jakmile poznal, že církev katolická je pravá církev Kristova, že každý takový jinověrec má se

okamžitě státi katolíkem? A že strašně hřeší, zůstává-li ve svém bludu i po tomto poznání, protože tvrdošíjně odpírá poznané pravdě?

Církev je jako poklad skrytý v poli a každý člověk má povinnost, zmocnit se tohoto pokladu. I kdyby proto měl ztratit otce a matku, manželku a děti, postavení, jmění i život. Spása duše jest nade všechno, a kdo vlastní vinou odmítá poznovu pravdu, nemůže býti spasen.

b) Podobně bude zavržen i katolík, jenž vlastní vinou z církve své vystoupí, doufaje, že tím získá nějakých výhod časných i hmotných.

V kteréš farnosti žil kat. rolník a dlouho se zdálo, že je katolíkem upřímným. Náhle však oblíbil si evangeličku, vzal si ji pak za ženu a k vůli ní vystoupil z kat. církve. Není tohle veliký hřích, zejm. v Kr., a neslýchaná podlost? Pro ženu zahubit duši? Pro ženu odkopnout pravdu? Takový odpadlík, jenž svou vlastní vinou pro ženu a věno vystoupil z církve samospasitelné, nemůže býti spasen a já myslím, že nemůže ani zde na zemi býti spokojen.

A katolíku je hořko, slyší-li o takových věcech. Proč právě katolík je tak slabý a odpadne? Proč nezměnila svou víru ona evangelička? Ona si asi vážila své víry víc nežli ženicha a jistě byla by si ho nevzala, kdyby ji byl nutil, aby se stala katoličkou. Proč tedy on byl tak vé víře nevěrný?

A někdy vystupují lidé z církve své z ohledů ještě podlejších. Ze zlosti na faráře, že nechce jít s jejich politickou stranou, že jim nepronal farských rolí. Nebo aby došli nějakého zisku, hrstky špiňavých, jidašských mincí. Aby se zalíbil bezkonfessním představeným, aby udělali kariéru, aby se protlačili ke žlabu.

Ale církve má velikou útechu! Od nás odpadají obyčejně jen plevy, shnilé ovoce, to co máme nejhoršího a k nám do církve vrací se naopak mužové slovutní a vzácní, kteří se narodili v jiné víře. V Americe na př. a v Anglii navrací se do lůna církve do roka na tisíce evangelíků a mezi nimi státníci, vysocí důstojníci, professoři, učenci a zvláště i protest. duchovní.

My katolíci ovšem do církve své nikoho nelákáme, ale také nikoho nedržíme. Komu se to u nás nelíbí, s Pánem Bohem ať si jde. Dveře jsou otevřeny.

II.

Několik odpadlíků, a kdyby to byl třeba celý národ, církev naši nezničí. Oslabí, zarmoutí, ale nezničí. Podobně nezničí a nevyvrátí ji ani její nepřátelé. A proč? Protože je *nezničitelná*. Protože má zaslíbení Kristovo, že brány pekelné ji nepřemohou. Protože Kristus ji slíbil svou pomoc: Nebojte se, neboť aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa. (Mat. 28, 20.)

Ano, zejm., církev Páně je nezničitelná. Až do skonání světa bude na světě papež, biskupové, kněží a katoličtí křesťané, děj se co děj. Bude-li náš národ neustále katolickým, to nevíme, o to se časem i lekáme, ale o církev strachu nemáme. Ta nestojí na písku, ani na

močálu, ale na skále, a klidně bez strachu očekává budoucí století.

A čeho, prosím vás, měla by se církev báti?

Snad císařů, králů, presidentů, parlamentů a nepřátelských ministrů? Což ji mochářové nepronásledovali už v dětském jejím věku, jako Herodes malého Krista? A netekla krev mučedníků po 300 let? A nevíme nic o Neronovi, Julianovi, o císařích římské říše středověké, o Napoleonovi, Josefu, Combesovi a jiných? Hle a církev je zde ještě. Čím více ji pronásledovali, tím více rostla a kvetla. A myslíte, že v budoucnosti bude tomu jinak?

Čeho se tedy církev zalekne? Snad svobody? Ach, co myslíte? Církev že by se lekla svobody, této dcery Boží? Naopak, církev si ji již přeje. Snad tu a tam nějaký velký pán, třeba i v mitře, nemá ji rád, ale církev? Nebožtík sv. Otec Lev XIII. veřejně říkal, že církev je nejšťastnější v zemi svobody a demokracie, v slavné Americké republice. Nebojí-li se tedy církev svobody v Americe, bude se jí snad báti v naší republice? Nikoli, bude-li to jen opravdová svoboda a ne zakuklené otroctví.

Čeho se tedy církev zalekne? Snad vědy a umění? Nezalekla-li se vyspělé vědy římské a řecké, ale naopak, učinila-li si ji svou pomocnicí, nezalekne se ani vědy moderní. Církev ví, že mezi pravou vědou a pravou vírou nemůže býti nepřátelství, protože jsou to sestry od Boha splozené a blízká budoucnost ukáže, co všechno pro křesťanskou víru, třeba i proti své vůli, musela vykonati moderní věda. Církev se vědy nebojí. Či myslíte, že by byla zakládala university, kdyby měla strach z vědy, jak nám to až do omrzení říkají nevěrecké a j. noviny?

Nuže, čeho se církev zalekne? Snad všelijakých těch organizací, spolků a tisku? Nevím, proč by se jich strchovala. Co je v nich dobrého, to beztoho mají z křesťanství a církev to schvaluje a co je v nich špatného, namířeného proti Bohu a od něho zřízenému řádu na zemi, zahyne samo sebou. A pak, co brání katolíkům, aby neuzívali podobných zbraní? Aby nepostavili proti spolku spolek, proti knize knihu, proti časopisu časopis?

Marné tedy proti nám jsou vzteky, Bůh je s námi a skoro všichni odpůrci cíkve bídě zahynuli, církve nezničivše. Slyšeli jste, v Kr. shrom., asi všichni něco o Bismarkovi. Bismark byl ministr pruského krále a později kancléř sjednoceného Německa. On to byl, jenž připravil porážku rakouským národům v r. 66. u Kr. Hradce, on to byl, jenž pokořil Francii v r. 1871. Vítěz nad dvěma slavnými císaři, ověnčen slávou, ozbrojen silou, pyšný Bismark brousil si šavli i na církev katolickou. Myslel si, s tou že bude lehce hotov, že ji přinutí, aby sloužila pruské politice a proto vznikl v Německu tak zv. kulturní boj. Nepoddajné biskupy, kněze a katolické politiky uvěznil a také Římu hrozil svou železnou pěstí.

A konec toho boje? Vítěz nad Vídní podlehl Římu. Musel do Canossy, do prosika a ustoupil na celé čáře.

V době onoho kulturního boje vyrojila se v obrázkových časo-

pisech spousta všelijakých karikatur a obrázků, znázorňujících onen světový zápas. Jeden takový obrázek jsem viděl. Je na něm namalována skála, kol do kola obklopená mořem, jeho vlny se vysoko vzdouvají a do skály bijí. Skále neudělaly nic, leda že tu a tam vyhloubily několik rozsedlin, do nichž se před bouří a příbojem ukrývalo mořské ptactvo. Na temeni zobrazené skály nakreslen Vatikán, sídlo papežovo, s domem sv. Petra, nad kterým se vznášela papežská koruna (tiara) s ozářeným křížem. Kromě skály zobrazeny na obraze i choboty pevné země, do moře zabíhající. Na jednom chobotu stál kníže Bismark a držel v ruce konec provazu, který upevněn byl na kříži tiary a vši silou snažil se onen kříž i s tiarou strhnouti dolů. V druhé ruce pak měl na toporu upevněný perlik, kterým do skály statečně bušil. Na druhém chobotu stál ďábel, oblečený v roucho šaška a posmíval se Bismarkovi: „Hatá, ty blázel! Tvé počínání je marné. Ty myslíš, že zničíš katolictví? Církev katolickou? A myslíš, že těmito nástroji rozbiješ skálu Petrovu? Nenech se vysmát. Já to dělám už 19 set let a nedokázal jsem to. A kněži odpadli a králové byli mými pomocníky. A výsledek? Milý příteli, skála posud stojí. Nech toho, Karličku, nech! Marná tvá práce, marné tvé počínání. Skála je tvrdá, hlavu si rozbiješ a naposledy přece půjdeš do Canossy.“

A Bismark opravdu šel do prosíka, do Canossy a ustál v boji proti církvi. A tak bylo a bude se všemi nepřáteli katolismu. Všichni bídně zahynuli, těla jejich už dávno shnila v hrobech a ani smrdutý zápach po nich nezůstal, a církev je tu stále čistší a větší než kdykoliv dříve a bude tu až do skonání světa. Brány pekelné ji nepřemohou!

A proto nebojte se o ni, přátelé dr., a směle se svěřte se jejímu vedení. Ona jako ohromná loď pluje se svými cestujícími po moři tohoto života k branám nebeským, ke kvetoucím břehům ráje. Kapitánem jejím je papež, lodníky biskupové s kněžími a my ostatní jsme cestující. Loď časem pluje po hladině pokojné bez překážky, ale někdy zašle Bůh i bouři. Tu zasviští větry, zasténají ráhna, stožáry a plachty, syčí a vlny stříknou až na palubu, loď se strašně rozkymácí, ale nebojte se, nejmilejší. Ruka kapitánova, ruka papežova je silná a až bude bouře nejstrašnější, až si budeme myslet: Nyní se loď stroskotá a my utoneme, ukáže se mezi mračny vlídná tvář silného Boha, Ježíše Krista, a vy uslyšíte jeho božský hlas: „Nebojte se! Jsem s vámi!“ A Kristus Pán vstáhne pravici jako ondy na jezeře Genezaretském a nastane utišení veliké. Cestující si oddychnou a zdraví dorazí k cíli své cesty, k nebi, kde je uvítají jásající andělé.

VI.

V c í r k v i ž í j í s p r a v e d l í v í i h ř í š n í c i .

Podobno jest království nebeské člověku, který nasel
dobrého semene na roli svém a když lidé spali, přišel
nepřítel jeho a nasel koukole mezi pšenici a odešel.
Mat. 14., 24., 25.

Pozorujte dr. farníci, že v církvi Kristově, k níž se hlásíte, vedle křesťanů spravedlivých a Duchem sv. prostoupených žijí také hříšníci, nedivte se tomu a nepóhoršujte se. Tak tomu bylo hned na počátku, když Kristus Pán církev katolickou zakládal a snad nebude jinak do skonání světa. Církev je v e l i k á r o d i n a J e ž í š o v a a v rodině málokdy bývají samé hodné děti. Nad některými dětmi, jak sami víte, rodiče se navzdychají a napláčou. Ale kdo z vás jste vyhnal zbloudilé dítě ze stavení, vyloučil z rodinné lásky? Tak ani Pán Ježíš nevyhání z rodiny své církevní hříšníky. On nechce jejich smrti, ale aby se obrátili a žili.

V církvi vždycky byli a budou dobří i zlí, spravedliví i hříšníci. Otevřte Písmo a čtěte podobenství Páně. K čemu Pán Kristus připodobnil svou církev? Nejdříve k síti. Církev podobna jest síti, spuštěné do moře a shromažďující ze všeho rodu ryb. (Mat. 13, 47). V síti uvázly ryby dobré i špatné, ale církev jich netřídí a nepřebírá. Toto právo vyhradil si Ježíš Kristus sám. Až síť se naplní a bude vytažena na břeh, až bude po lovu a nastane všeobecný soud, Pán Ježíš se posadí a poručí andělům, aby dobré ryby vybrali do nádob a zlé odvrhli pryč. Nežli však nastane tento okamžik, budou v síti církve pohromadě dobří i zlí. A zlí budou mít možnost užívat milosti Boží a obrátit se.

Církev podobá se také pšeničnému poli, do něhož nepřítel nasel koukole. (Mat. 13, 24). Koukol roste vedle pšenice, a nebeský Hospodář nedovolí jej vytrhat a předčasně spálit. Teprve až nastanou žně, Kristus poručí andělům, aby sebrali nejprve koukol k spálení a pšenici aby shromáždili do nebeské stodoly. Do té doby poroste na jednom poli pšenice i koukol, hříšníci budou žít v církvi vedle spravedlivých.

Evangelium připodobuje církev katolickou také h u m n u nebo-

li m l a t u (Met. 3., 12.) kde se na jedné hromadě kupí obilí, promíchané s plevami. Obilí jsou spravedliví, plevy hříšníci. Náhle, když se toho nejmenší nadějí, přijede Hospodář, Ježíš Kristus s věječkou v ruce, aby vyčistil své humno. A tehdy shromáždí pšenici svou do obilnice, plečky však páliť bude ohněm neuhasitelným.

Draží přátelé, hle, co sám Spasitel učí o své církvi. Budete se i nyní ještě divit, že v církvi jsou trpění i hříšníci? Ještě vás to bude pohoršovat? A přáli byste si, aby církev všechny hříšníky i ty, kdo z lidské slabosti klesli, ze sebe vyloučila a je též proklela? Ale což kdybys ty spáchal těžký hřích a urazil Boha? Přál bys si, aby i tebe církev vystrčila ze svého stavení, vyloučila ze svého obcování a vydala satanu? Ne-li, právě přeješ jiným, čeho si nepřeješ a čeho se hrozíš ty sám? Kristus Pán nezbudoval církev proto, aby lidi hříšníky hubila, ale aby je uzdravovala a pro nebe zachraňovala. I hříšníci jsou jejími dětmi, třeba že nezdárnými a nešťastnými.

Ale já vím: Svět, pohoršuje-li se nad hříšníky církve, nemá na mysli tak obyčejné, prosté věřící, ale pastýře církve. P a p e ž e, b i s k u p y a k n ě z e. Uminěně, jakoby neznal pravdy, nazývá církví katolickou jen tyto vedoucí osobnosti a zpozoruje-li na některé z nich nějakou poskvrnu, volá se hned na celou církev Kristovu. Hle, jaká je to církev katolická prohnílá a schátralá. Vystupte z ní, zničte ji! Draží přátelé, uslyšíte-li takový pokřik a vy ho slyšíte denně, neboť se až k zhnusení ozývá z novin a na lidových schůzích — co si máte myslet?

Nejdříve se rozpomeňte na podobení Páně o církvi, které jsem vám před chvílí vložil, a kněží a biskupové jsou také jen údy církve jako vy, jsou také jen lidé a mohou hřešiti Pán Ježíš nikomu, ani apoštolům, ani kněžím neslibil bezhříšnost. I my musíme, zrovna tak jako vy, sváděti těžké boje s tělem svým, se světem a ďáblem a v boji bývají v našich kruzích ranění. Nevyloučí-li však Kristus Pán ze své církve tebe, když ho urážíš a hřešíš, proč by měl vylučovat biskupa nebo kněze? Či neustanovil i pro ně svátost pokání? Neumřel i za ně na kříži? Proč svět zrovna nás kněze vyměňuje a bez soucitu soudí? A proč má církev svatá trpět za hříchy jednotlivce a třeba to byl biskup její nebo i sám papež?

Církev sv. jest nejen shromáždění věřících křesťanů, nýbrž i veliká škola, v níž se vyučuje evangeliu Ježíše Krista. Zavřeme tuto požehnanou školu Spasitelovu, pohrdneme evangeliem Syna Božího, které se v ní vykládá, zpozorujeme-li mezi učiteli církve některého hříšníka?

Církev katolická jest božský ústav spásy, duchovní, Kristem zbudovaná nemocnice, v níž se hojí a k životu věčnému uzdravují duchovní mrzáci a neduživci, kterým říkáme hříšníci. Možná, že mezi lékaři této božské nemocnice, možná, že se mezi kněžími církve vyskytne leckterý nedbalec, nebo neschopný, nesvědomitý a Boha neposlušný člověk, jenž dává pohoršení a věřící spíše kazí, nežli aby je napravoval. Ale zbožíme tuto Boží nemocnici, zničíme zařízení její

a svaté Kristovy léky, mši sv. a svátosti, protože je vzal do ruky nehodný kněz? Může celá církev za některé své nehodné zřízence a sluhy?

My ničeho nezapíráme a přiznáváme se pokorně, že všichni bloudíme jako ovce, chybujeme a klesáme. Ale církev Kristova je neposkvrněná a svatá. V její pokladnici uloženo je samé ryzí Kristovo zlato, a toto zlato zůstává zlatem, byť se ho dotýkaly i ruce nečisté. Budete se ještě pohoršovat, milí moji, spatříte-li v lůně církve vedle spravedlivých i hříšníky? Shledáte-li se s nimi i mezi pastýři církve, biskupy a kněžími?

Lidé, píšíce nebo mluvící o katolické církvi, rozumějí tou církví obyčejně jen papeže, biskupy a kněze. Ale tito hodnostáři nejsou ještě církví. Oni jsou jen jejími učiteli a vůdci. Jejimi dělníky a sluhy. Ale svět nečiní rozdíl mezi věcí a osobou, mezi církví a jejím zřízencem. Objeví-li se někde výstřední biskup nebo kněz, jenž provedl nějakou špatnost, nebo spáchal na někom křivdu, svět spustí hned pokřik a obořuje se na církev, jakoby matka mohla za hříchy všech svých dětí. Církev není jednotlivý biskup, kněz nebo věřící, ale společnost všech pravověřících dohromady. Tupíš-li tedy, milý bratře, pro chyby svého faráře nebo biskupa celou církev, víš, co činíš? Tupíš i sebe, tupíš svou věřící ženu, své pokřtěné děti, své katolické sousedy, tupíš všech tři sta milionů katolických křesťanů, kteří dohromady tvoříte církev.

V jedné osadě odňal farář farské pozemky jednomu sousedovi a ten ze zlosti vystoupil z církve. Nebyl to šílenec, dr. přátelé? Farář urazí jeho hlad po pozemcích, a on vystoupí z církve a zhubí svou duši.

Ne tak, moji drazí, ne tak! Církev je Kristovo království, naše převážná duchovní vlast, kterou milujeme nade všechny poklady světa a za ní bychom rádi i život položili. Já aspoň, než bych jí zradil, dal bych si spíše oči vyloupati.

Ale pozor! Milujeme-li církev Boží, nemusíme a někdy ani nemůžeme milovati jednotlivé osobnosti, které ji vedou. Či přikazoval Kristus Pán věřícím, aby milovali a ctili Jidáše?

Abych vám objasnil tuto důležitou věc, sáhnu do víru současného života a přirovnám církev k republice. My všichni svou republiku jistě upřímně milujeme. Ona jest naším společným domem, naší drahou otčinou, a kdo ji má opravdu rád, obětuje jí všechno, co má, statek i hrdlo, vše, krom spásy své nesmrtelné duše. Ale milující svůj stát, nemůžeme přčasto milovati všechny hodnostáře, kteří jej vedou, ba my je všechny nemůžeme ani ctiti. Jak vyrovnati tento rozpor? My, dr. př., musíme vždycky rozlišovati vlast a její vůdce, poklad a jeho strážce. Dejme tomu, že by se ve sboru našich ministrů nebo poslanců vyskytli mužové nehodní, jimž nejde o bezpečnost, klid, štěstí a sílu republiky, ale o ukojení ctižádosti nebo o hmotné osobní prospěchy. Dr. př., zavrhneme republiku, protože má

nehodné a nectné vůdce? Zapálíme rodné stavení, protože jeho klíčů se zmocnili špatní správcové? „Bože chraň!“ odpovídáte mi. „Takové jednání bylo by zločinem a podlostí“

Já s vámi, drazí, plně souhlasím, ale proč svět, když činí rozdíl mezi vlastní a její vládou, nečiní téhož rozdílu i mezi církví a jejími pastýři? Proč, zpozoruje-li v nepřehledné řadě svatých, Kristem prostoupených papežů, biskupů a kněží i několik nehodných lidí, proč k vůli nim haní a hubí celou církev?

V církvi Kristově, jejímiž jsme údy, bývá často až k nerózeznání promísen ž i v e l B o ž s k ý s ž i v l e m l i d s k ý m. Někdy usiluj o to jak chceš, nepoznáš, kde končí působení Ducha svatého a kde počíná činnost lidská. Ale tolik je jisto: V tom, co v církvi je božské, v tom, co je v ní odkazem Kristovým, církev povýšena je nad všelikou výtku a nepřívznivou kritiku. V tom byla, jest a do skonání světa bude neposkvřněná a svatá. Ale žel, v církvi, jak již jsem jednou řekl, kromě prvku Božského působí i ž i v e l l i d s k ý a kde je člověk, tam bývají omyly, chyby, nedostatky, hříchy a zlořády. Staně-li se tedy, že vinou lidí vloudí se do církve také nějaký zlořád, že tam straší nějaká zaostalost, nějaká červotoč, plíseň, nějaký zbytek přežilé doby, bránící milosti Boží a posvěcení duší — co dělat? Máme se na církev Boží hněvat a z ní vystupovat? Máme se přidávat k jejím nepřátelům a se všemi židy, protestanty a atheisty volat: Protože jsou v církvi nepořádky, zničme ji?

Než-li odpovím na tyto otázky, dovolte, abych o p ě t n ě s r o v n a l c í r k e v s r e p u b l i k o u. V naší vlasti, žel, až do dnešního dne bují přemnohé zlořády, děsí mnohé zmatky, nedostatky a vady. Pohorší se opravdový vlastenec nad těmi nepořádky a zanevře pro ně na republiku? Protože až dosud nejde všechno podle naší chuti, protože se nám nevede, jak jsme snad očekávali, vrhneme se na svoji vlast, rozmnožíme řady jejích nepřátel a zničme ji? Vy se chvějete, drazí, já vím, že se vám srdce svírá nad takovými otázkami a že i v duchu říkáte: Ne, o n e l R a d ě j i b y c h o m j e d l i l e b e d u a o h r y z o v a l i s t r o m o v o u k ů r u, n e ž - l i b y c h o m z h u b i l i v l a s t. A dobře tak říkáte. Nepořádky jsou proto, abychom je odstraňovali. Pravý vlastenec nebude bourat porouchanou budovu, ale opravovat, lepší a reformovat. Bez reformy není pokroku, bez reformy není života a když všichni se přičiníme a přiložíme ruce k dílu, pohrdající okamžitými nesnázemi, vlast naše brzy rozkvetne.

Dr. přátelé, prosím vás, pohlížejte na církev svou jako na svou republiku. Mějte k ní opravdovou, vroucí lásku a pak jistě se nepohoršíte, shledáte-li v ní nějaké nepořádky. Církev, moji milí, má dvoji tvář. Jednu božskou a druhou lidskou. Ta božská svítí oslepující čistotou a nehynoucí krásou. Není na ní poskvřny ani vrásky. Pokud je však zřízením také lidským, c í r k e v p o d l ě h á o s u d u v š e h o l i d s k é h o. Nestoudností, leností nebo špatností jejích vůdců, neřestmi a a bezbožností věřících, neblahým zasahováním státu, působením politických, socialních, hospodářských a osvětových vlivů a ještě z mnohá

jiných příčin, o nichž pomlčím, nashromáždí se v ní časem všelijaké choroby, zlořády a hnilobné zárodky, které ohrožují její krásu, její vliv, moc a někdy i samu existenci, alespoň v některém kraji a u některého národa. Milí křesťané, octne-li se naše církev z dopuštění Božího v takovéto žalostné situaci, zabředla-li třeba do takových nesnází v naší republice, co učiníme? Budeme hubovat a lát, opouštět Kristův ovčinec, vystupovat z církve, hubit a na pospas ďáblu vrhat svoji duši? Bože uchovej! V takových dobách nepomohou nářky, ale činy. Bůh sám ukládá věřícím a zvláště strážcům svého Sionu, aby se uchopili opravného díla, aby rychle a energicky odstraňovali, co brzdi duchovní síly a rozvoj jeho církve a vhodnými, Duchem svatým vnuknutými reformami uvolňovati cestu její dalšímu působení mezi národy.

My sami tyto reformy provádět nemůžeme a nesmíme. K tomu Kristus Pán oprávnil jen apoštoly a jejich nástupce, sv. Otce a biskupy, kteří obdrželi moc klíčů. Máte-li však nějaké stížnosti nebo přání, pozorujete-li nepořádky a vady, upozorněte na ně představené církve a žádejte o nápravu. Bude-li žádost vaše zákonná, oprávněná a s evangeliem Páně slučitelná, pastýřové církve vám vyhoví. Ale zlořád, zvláště rozbujněl-li se, nelze odstranit do rána, reforma potřebuje strpění a času. Ale provede se. Církev svatá obrozovala se v každé době a v každém století. Obrozovala se svými vnitřními, Kristem Spasitelem do ní vloženými silami, s pomocí Ducha svatého a podle ideálu, který jí v evangeliu předložil Kristus. On, Bůh požehnaný, neopustí své církve, on s ní bude až do skonání světa. A možná, že už jsou na cestě jeho apoštolé, světu až dosud neznámí, pokorní a Bohem nadšení, mírní a svatí, kteří provedou to, co Kristus skrze ně má v úmyslu vykonati. Já věřím, že církev svatá v republice brzy se zotaví, rozkvetne a potěší naše oči. Pán Ježíš neodvrátí se od našeho lidu, neopustí jej a nevydá zavržení.

Ale musíme se podrobit jeho vůli. Musíme se rychle obrodit jeho učením a jeho milostí. Nereformujeme jen jiné, ale reformujeme i samy sebe. A budeš-li lepší ty, stanu-li se lepším já, obrodí-li se Kristem desátý, stý, miliontý křesťan, pak i celá církev divem se osvěží, zkrásní a zaleskne. Modleme se, drazí, aby se tak brzy stalol

VII

Nezničitelnost církve.

Aj, já jsem s vámi po všechny dny
až do skonání světa. (Mat. 28, 20.)

My všichni, přemilí, jak jsme tu shromážděni ve svém farním kostele, jsme údy těla Kristova, církve sv. katolické. Jsme katolickými křesťany. A hrdě to vyznáváme: „Křesťan jest mé jméno, katolík mé příjmení“ (Sv. Pacían.)

Ve světě žije nás katolíků ke třem stům milionům a ač patříme nejrozličnějším lidským plemenům, ač se odlišujeme různou řečí, národností a charakterem, ač nás dělí hranice států a mnohotvárnost politických a hospodářských zájmů, přece jsme jednou obcí, jednou velikou Ježíšovou rodinou. Všichni, co je nás na Božím světě, skláníme kolena svá před pánem našim Ježíšem Kristem. Všichni vyznáváme stejnou víru. Všichni čerpáme z týchž sedmi studnic milosti, které vykonal Spasitel a jimž říkáme svátosti. Všichni se shromažďujeme před jedním oltářem, na němž se denně a po celém světě pod spůsobami chleba a vína obětuje nebeský beránek, Ježíš Kristus, který nás krmí svým tělem a napájí svou krví.

Ani vysoké hory, ani široké moře nemohou nás, katolické křesťany, odloučiti od sebe. Jsme jedna rodina, jsme dítky jedné matky církve.

A máme sladké svědomí, že tato naše církev je pravou církví Kristovou. Ona jediná vyrostla z kořene apoštolů a může o sobě říci: „Já jsem byla zřízena Ježíšem Kristem i já byla v prvních letních navštívena Duchem svatým; a let putování mého na zemi, dobrých i zlých, bude se brzy čítat na dva tisíce.“

Ale jest to pravda? Jest církev katolická, jak dnes ji pozorujeme, toutéž církví, jakou byla z a dob sv. apoštolů? Kdyby dnes Kristus opět přišel na svět, poznal by ji a přihlásil by se k ní jako k své dceři? Nezměnila se za těch dvou tisíce dlouhých let, co působí na světě? Ne, dr. př., ani v nejmenším. Ona jen vyrostla a nabyla jiných, skvělejších rysů, ale v jádře, ve své podstatě zůstala toutéž, jakou byla maličká, když ji opustil Kristus, její zakladatel.

Abyste si, nejm. ujasnili tuto velikou pravdu a nedali se zmásti řeči nepřátel, představte si třebas jabloň, která stojí ve vaší zahradě, a o níž ani nevíte, kdo ji sázel. Kdybyste nevěděli, kterak a z čeho vyrůstají stromy, uvěřili byste, že ta veliká jabloň vyrostla z malého jádérka? Že v něm byla již dřívě, než počala klíčit a růst?

Hle, dr., zde máte obraz katolické církve. Tato církev naše, abych užil podobenství Páně, podobá se horčičnému zrnku. Zrno horčičné jest sice nejmenší ze všech semen, ale když vzroste, bývá jako strom, v jehož větvích hnízdí ptáci. Pán Ježíš zasal toto horčičné zrno a sám byl svědkem jeho klíčení. Divíte se, milí, že z tohoto horčičného zrnka, zasetého Kristem, vyrostl pod ochranou Ducha sv. veliký strom, rozpínající své větve nad celou zeměkouli? Dnešní církev je tedy toutéž, jakou byla za dob apoštolů. Jest štipením Ježíšovým, jeho stromečkem, jenže rozrostlým a netušeně zmohutnělým. A tento strom církve poroste ještě víc, poroste až do skonání světa a nepřestane přinášeti ovoce, pokud nebude po posledním soudu přesazen do nebeských zahrad.

Ale je to možné? Tento strom Ježíše Krista nikdy nestrouchniví vnitřní hnilobou a nesestárne? Nezlámou ho vichřice bludů, filosofie a vědy, nevyvrátí povodně revolucí a státních převratů? Nikoli, dr. moji. Církev je nezníitelná. Budovu její nikdo nerozboří. Syn Boží postavil ji na skálu a bude s ní až do skonání světa. Brány pekelná ji nepřemohou. Bůh vidí do budoucnosti a nemění svých slibů. A jestli slibil, že s církví svou bude až do skonání světa, stane se. „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou,“ praví Pán.

Tato slova a tato přípověď Syna Božího jest útěchou naší v těchto dobách světových bouří a převratů. Na nich stavíme svou víru o nezníitelnosti církve a bez úzkosti pozorujeme vlny, které se derou na její palubu. Ale my kromě autority Boží čerpáme víru v nezníitelnost církve i z dějin. Pročítáme-li dějiny církve, nevycházíme z úžasu. Co bouří přečkala již církev katolická, kolika útokům se již ubránila!

Když ještě byla maličká, pronásledovali ji Židé. Potom se na ni obořili římscí císařové a tři sta let ji rdousili svou strašlivou mocí. Sta, tisíce jejich dítek pomřelo pro Krista v děsných žalářích, vydechlo nevinnou duši na pisku arén, ve spárech dravých šelem, na rozžhavených roštích, na křížích a kolech. A církev přece nezhybnula! Ba, čím více mučednické krve ztrácela, tím více sílila a rostla. Přečkala všechny své mučitele a katany, vybojovala si svobodu a oddechnuvši si, počala v pokoji budovat své obrodné dílo, k němuž ji vyslal Kristus Pán. Ale Bůh seslal na ni brzy novou zkoušku. Náhle, jakoby peklem vyburcováni, zdvihli se v asijských stepích divocí pohaniští národové, Gothové, Visigothové, Hunové a Vandalové, převálili se jako povodeň po křesťanských krajích Evropy a Afriky, nemajíce slitování a řádíce ohněm a mečem. Draží moji, dnes nedá se již ani odhadovati, kolik měst bylo tehdaž vyvráceno, kolik chrámů pobořeno, kolik kvetoucích diecesí spustošeno, kolik biskupů a kněží

povražděno. Ale církve tito divoši přece nezničili. Povodeň jejich zarazila se před branami papežského Říma, a církev je přemohla pravdou Kristovou, pokřtila a obrodila evangeliem.

Podobná pronásledování opakovala se téměř každé století. Hned zde, hned jinde vyšlehly požáry, každou chvíli šla pověst o krvavých záplavách. Vzpomeňme jen, jakých škod způsobili církvi vy z n a v a č i k o r a n u, známi pod jménem Mohamedanů. V Asii na př., kolébce křesťanství, v místech, kde působila většina apoštolů, křesťanství bylo jimi téměř vyhubeno a po kvetoucích církvích apoštolských nezůstalo tam skoro ani stopy.

Církev svatá neměla chvíle oddechu a plně okusila tíhu Kristových slov: Mne pronásledovali, i vás pronásledovati budou. Ve středověku, který se někdy, ač neprávem, nazývá zlatou dobou církve, snažili se ji spoutat středověcí císařové, v novém věku absolutističtí panovníci a nevěrecké vlády. A církev přece pořád žije. Pán ji chrání! Domníváte se, draží, že se podaří moderním útočníkům, co se nepovedlo nepřátelům církve ve věku starém, středním a novém? Nestrachujte se, dítky Ježíšovy! Loď církve Kristovy pluje sice skoro neustále na bouřlivém moři světa a jen zřídka jí kyne modré nebe a klidná hladina, ale na palubě její sedí nebeský kapitán, Bůh Ježíš Kristus a ten nedá jí zahynouti. Či neslyšíte jeho volání? „Nebojte se, volá na vás, já jsem přemohl svět; budu s vámi až do skonání světa.“

Tyto boje a vítězství církve sv., o nichž nám vypravují dějiny, jsou sice velkolepé a utvrzují nás ve víře v nezničitelnost církve. Ale ještě více posilují nás vítězství, jichž církev Boží dobyla nad svými nepřáteli vnitřními, nad schismatiky a bludaři. Na čtyřec t přemocných sekt zrodilo se v jejím lůně. Vlastní její dítky, které v Kristu vychovala, hýčkala a nebeskou milostí odkojila, vlastní její biskupové, kněží a řeholníci postavili se proti ní, v jejím vlastním domě, uvnitř hradeb, které musela hájit proti nepřátelům zevnějším. A tito bludaři zanášeli zmatek do jejich poděšených řad, usilující, ji zničití se vzteklostí zrovna ďábelskou. Není kdy, a ani třeba jmenovati všechny halrese, podkopávající skálu, na níž církev stojí. Zmíním se jen o nejznámější a nejstrašnější, o protestantismu, jehož původce jest Němec, Martin Luther. Hluboké rány, které tento německý blud církvi svaté zasadil, i po staletích ještě bolí a krvácejí, a my je cítíme i u nás v Čechách. Ale církev sv. se dočkala satisfakce. Bůh nebývá posmíván, a Lutherova náboženská revoluce našla svůj trest. Protestantismus je v úpadku, je rozežírán vnitřní rakovinou, rozumářstvím, pochybností a nevěrou.

Vynikající náš církevní spisovatel a učenec (Dr. Novák) vypravuje v jedné své knize (Kněžské problémy, str. 75.), že se v čitárně universitní knihovny setkal s profesorem protestantské teologie a že se s ním rozhovořil o základních pravdách křesťanské víry. „Pane profesore, tázal se ho, věříte ještě v nejsv. Trojici?“ Pan profesor neodpověděl a jen pokrčil rameny. „Co soudíte o Duchu svatém?“

Táhal se náš učenec dále. „Duch sv. je Duch církve, její vnitřní náboženský pud,“ odvětil profesor a náš učenec, katolický kněz, mu řekl: „Pane profesore, vy nevěříte v božství Ducha sv.! Ale dovolte mi ještě otázku: „Věříte v božství Ježíše Krista?“ Profesor pohnul i zde pouze rameny, nic neodpovídaje.

Drazí moji, není to strašné? Doktor protestanského bohosloví, učitel budoucích pastorů a protestanských kazatelů nevěří ani v božství Ježíše Krista! Jest takový muž ještě křesťanem? A takových profesorů, zvláště v Německu, přednáší na bohosloveckých ústavách protestantských na sta, a protestantská církev je trpí. Není to strašlivý úpadek? A co pozorujeme u protestantů českých? V jejich pražských modlitebnách káže někdy v nedělích muž, (Dr. Herben) který prohlásil veřejně a beze studu (v N. L.), že vypravování evangelia o narození Páně jest pouhou zbožnou bájí. Trpěla by takového muže na své kazatelně katolická církev? Ne, ani vterýn! Protestantismus je uvnitř načisto prohnitý a ubídnutý. Není v něm již víry, Bůh Kristus v něm umřel. A jestli se mezi pastory a jejich posluchači najde ještě člověk v Krista věřící, pak ta víra jeho jest zbytkem dědictví, které si protestantismus přinesl z katolické církve. A tito bludaři lákají do své církve, kterou překřtili na jméno České církve bratrské, naše katolické věřící a chlubí se, že nábožensky obrodí český národ. Ale oni ho obrodí asi tak, jako ohrozuje rakovina nebo souchotiny. Dnes možno býti buď nevěrcem nebo katolickým křesťanem. Právě křesťanství žije plně jen v církvi katolické, a kdo miluje Ježíše Krista, nepůjde ho hledat do české církve bratrské. Tam by ho nenašel.

Církev katolická zvítězila nad všemi bludy i nad protestantismem. Přemohla ho svou vírou, svým čistým a neporušeným křesťanstvím. Ano, moji milí. Církev naše katolická, ač občas stonala a také dnes stůně mnohými neduhy a trpí leckterými zlořády, které do ní zanášejí lidé, já, ty, desátý, stý a miliontý, ve svém učení a ve svém nadpřirozeném působení, byla a jest neporušená a nad všeliký blud povýšená. Pod kůrou její, okoralou a rozbrázděnou blesky lidských neřestí, proudí neustále zdravá míza neporušené víry, a v krbu jejím plane čistý oheň, který v něm zanítil Spasitel. Církev ničeho nepromarnila z pokladu víry, který jí svěřil Pán. Nikdo nemůže ji dokázat, že by kdy byla učila bludu nebo že by se zmýlila ve věcech víry a mravů. Dr. křesťané, já jsem až na dno své duše přesvědčen, že by Kristus Pán, kdyby znovu přišel na svět a kázal své učení, neučil nic jiného, nežli čemu učí církev katolická. Církev sv. ani nemůže zbloudit. Duch sv., který k ní přišel o prvních letnicích a ani na okamžik ji neopustil, sám se o to stará. On, Duch pravdy, sám ji vyučuje všeliké pravdě. Brány pekelné, t. j. blud a hřích nikdy ji nepřemohou. Církev katolická je nepřemožitelná.

Ale co si máme myslet, optá se snad někdo, pozorujeme-li, že církev katolická v některých farnostech odumírá a že skutečně v některých zemích téměř skoro byla vyhubena? Nelekejte se, drazí, této otázky. Rozpomeňte se, že Kristus

Pán svou Církev přirovnal k stromu. A co pozorujeme na stromě? Některá větev se ulomí, jiná seschla. Ale strom sám a jeho kořeny jsou zdravé, kypří životodárnou mízou. Podobně děje se stromem církve. Když v některé zemi katolický lid se odvrátí od Boha, přestane se modlit, přijímat sv. svátosti, posvěcovat se a konat dobré skutky, jedním slovem, přestane-li vykonávat praktické křesťanství a propadne rakovině nevěry, nestřídmosti, mamonu, sobectví a smilnictví, Bůh se od něj odvrátí, a takový národ stane se suchou ratolestí. A co praví Kristus Pán o takové ratolesti? Bude vyfata a uvržena na oltář! Národ, který se odvrátil od Boha a Církve jeho, zasvěcen je smrti, která se dostaví dříve nebo později. Ale uschneli na stromě církve jedna větev, zaschne celý strom? Ani pomyslen! Církev je nezníčitelná! Uschneli na jejím stromě jedna ratolest, vyrazí ihned dvě nové. Jestli ji pronásledují v jednom státě, v druhém ji milují a chrání. Nikdo, pokud sama zůstane věrná Kristu Pánu, do srdce ji nezasáhne, žádný člověk a žádná vláda ji nezničí. Nezničí ji ani moderní materialismus, monismus a spiritismus. Její základy nepodkopá ani věda.

Církev katolická, pravda, v tomto okamžení zdá se v jakémsi úpadku, ale Bůh dopustil její ponížení jen proto, aby ji tím více mohl oslavit. Neuplyne ani dvacet let, a církev sv. nabude nového lesku a vlivu, o němž dnes se nám ani nezdá. Však již se ukazují červánky lepších dnů.* Národové jsou sytí krve a vzájemného nepřátelství a touží po sblížení a sbratření. Liga, t. j. spolek všech národů světa, kterou teď zakládají státníci v Paříži, dokazuje naše tvrzení. Lidstvo podává si ruce, cítí, že všichni jsme jedna rodina, že jeden národ odkázán je na druhý. Ano, dr., uhodila hodina církve, přišla její veliká chvíle. Svět začíná se již k ní obracet a žádat, aby ho naučila bratrství a lásce. Program církve, v jejímž lůně žijí už od pradávna všechny národy, plémě a jazyky, stává se programem všeho lidstva. Kristus stal se opět úhelním kamenem a nadějí utýraného světa.

Nám však, osvěcenějším křesťanům, církev katolická byla již dávno drahá. Milovali jsme ji, protože je naší matkou, naší vychovatelkou a chůvou, pravá vůdkyně k nebi. Proto, že jen v ní je zajištěna spása naší nesmrtelné duše.

Věřím v svatou církev obecnou. Křesťan jest mé jméno, katolik mé příjmení. V církvi jsem se zrodil, v ní chci žítí a umřítí. A s ní toužím v nebi kralovati...

* Ve Francii, Anglii, Itálii a j.

VIII.

C í r k e v a s t á t . *

Dávejte, co jest císařovo císaři, a co Božího jest, Bohu.

Hodlám s pomocí Boží promluvit o poměru církve a státu. Je to úkol choulostivý, obtížný a nebezpečný, a kazatelna jen nerada se jím obírá. Ale není vyhnout! Otázka buší již netrpělivě na bránu církve i státu, volá po brzkém vyjasnění, a nám nezbývá, než abychom se s ní mužně vypořádali,

Rád bych, dr. př., mluvil hodně jasně, konkrétně a bez obalu, ale vážné ohledy mne nutí, abych se spokojil pouhým vysvětlením zásad, které církev sv. o této věci sama prohlásila. Doufám, že to stačí k poučení vašeho svědomí, na němž nám, hlasatelům evangelia nejvíce záleží a jehož hlas při budoucí úpravě církevních poměrů u nás padne asi mocně na váhu. Snad rozhodněji než samo politické rozvrstvení národa.

I.

Nuže, čemu církev sv. učí o svém poměru ke státu?

Církev učí, že moc státní má svůj původ od Boha a že jest v mezích svého oboru na církvi zcela nezávislá. Kdo tedy katolické církvi předhazuje, že chce moderní státy ovládati a mistrovati, nezná buď pravdy, nebo úmyslně lže. Kdyby církev sv. chovala podobné úmysly, proč by si je sama zakazovala? Ne, nikoli! Církev naše řídí se vůlí a příkladem Boha a zakladatele svého, Ježíše Krista, a Spasitel, ač svou církev zakládal bez ohledu na chuť a přání tehdejší palestinské vlády, moc státní plně uznává. Jeho příkaz zní určitě a jasně: „Dávejte císařovi, co je císařovo a co jest Božího, Bohu.

Podobně učila a jednala i prvotní církev, vedená apoštoly. Ač tehdejší státy byly vesměs pohanské, sv. apoštolé chovali v úctě jejich výsostná práva a ve svých kázáních a v listech ukládali věřícím, aby se za vládce svých zemí modlili a zákonů státních poslouchali. A to ne snad jen ze strachu, ale pro svědomí a k vůli Bohu. Apoštol Pavel,

* Podle úsudku censure círk. spočívá tato řeč úplně na pravdě, ale kazatel, který této řeči upotřebí, má se vystříhati nárazu s § kazatelnicovým.

který prošel mnoha zeměmi a jednal s různými vládami, byl v této věci obzvláště svědomitý a ve svých listech varoval věřící před zbytečným drážděním státu a před svévolnými konflikty. „Každému zřízení lidskému poddání buďte pro Boha!“ říkával věřícím. „Buďte králi, jako nejvyššímu, nebo vladařům od něho ustanoveným k ochraně dobrých a k potrestání zločinců.“

Z poslušnosti státu vyloučena byla jen víra věřících. Kdyby pohanské vrchnosti nutily vyznavače Kristovy, aby se poklonili státním bohům, zapřeli Krista a jeho sv. evangelium, křesťané měli se vzepřít a říci „ne!“ A toto „ne“ museli vyřknout, byť měli podstoupit i mučednictví. Ale to nebyla vzpoura proti státu. Moc státu jde jen k práhu našeho svědomí a dále nesmí! A překračuje-li přece meze svého práva a žádá poslušnost, kterou jsme dlužni jen Bohu, nemusíme, ba ani nesmíme poslechnout. „Více zajisté sluší poslouchati Boha, než lidí.“ Hle, draží, to jest dle církevní nauky jediná mez státní moci nad námi, katol. křesťany: Víra našel! Dle této svatyně nesmí nám vstoupit ani vladaři. To vyhrazeno jest králi našich duší, Spasiteli Ježíši Kristu.

Viděli jsme, dr., že církev Páně ctila práva pohanských států; že respektovala často s největším sebezapřením jejich neodvislost a suverenitu a jménem Kristovým naváděla věřící k poslušnosti státních zákonů. Chovala-li se však takto k státům pohanským, nebude jistě zdrženlivější a úzkostlivější ve styku se státy, jejichž občané jsou katolickými křesťany? Řekněte: Mají vlády moderních států příčinu, lekáti se katolické církve?

(Bývaly ovšem doby, kdy papežové, biskupové a kněží církve měli vedle své duchovní moci v církvi i velikou politickou moc ve státech, do jejichž administrativy mocně zasahovali. Ale tato moc nepatřila k podstatě jejich úřadu. Byla pouhým historickým zjevem, který čas přinesl a čas odstranil. Středověký stát byl totiž nedospělý, nedovedl se sám řídit, a prosil církev, aby mu svými orgány vypomohla. Uvažme, že tenkrát neuměli psát často ani králové, ale služebníci církve že stáli na výši současné vzdělanosti. Tak se přirozeně stalo, že biskupové byli zároveň vysokými úředníky státu a nabyli značné politické moci. Podobně i papežové. Když však stát pomocí církve vyspěl a měl dosti vzdělaného úřednictva světského, jež dovedlo již samo řídit státní stroj, papežové, biskupové a kněží církve vzdali se svých státních, politických funkcí a s pocitem radostného ulehčení navrátili se k své náboženské a duchovní roli, k níž je vyvolil Kristus. Divím se a žasnu, dr. př., že dobrodiní, které církev, často k své největší škodě, prokázala nevyspělým státům minulých věků, vyčítá se jí nyní jako zločin a panovačnost, místo aby bylo to vděčně uznáváno).

Církev katolická uznává tedy svrchovanost státní moci a sama opět a opět prohlašuje, že stát v mezích své působnosti jest na ni zcela závislý. Ji, církvi sv., jest lhotejno, jakou vládní formu stát si určí; má-li ústavu monarchickou nebo republikánskou; má-li v čele krále nebo presidenta. Co jí jest do toho? Když vladař Pilát se vychloubal před Synem Božím, Ježíšem Kristem, že má moc ho pro-

pustiti nebo usmrtiti, Pán mu odpověděl: „Neměl bys moci žádné nade mnou, kdyby ti nebyla dána s hůry.“ Církev katolická chová v paměti tento výrok Spasitelův, opakuje ho svým věřícím a učí, že každá moc, tedy i moc státu republikánského, řízeného vládou parlamentní a presidentem, pochází od Boha. A věřícím ukládá, aby tuto svou vládu, třeba zlou a jim nepřátelskou, poslouchali. Pro svědomí a k vůli Bohu. Řekněte, dr.: Jest toto učení církve státu nebezpečné? Škodí mu a ohrožuje jeho svrchovanost? Zavdává příčinu jeho vládám, aby církev Boží pronásledovali a tiskli? Církev Kristova neohrožuje žádný stát! Ona spíše upevňuje jeho základy, stavíc je na svědomí občanů a na poslušnosti k Bohu.

Církev katolická, uznávajíc svrchovanost státu, nemíchá se také do jeho vnitřního zřízení a do jeho administrativy. Bude-li republika rozdělena v okresy neby župy, bude-li míti zřízení centralistické nebo autonomní, církev jako taková uzná její rozhodnutí a skloní se před její vůlí.

Stát ať si jmenuje své ministry, úředníky a zřízence. Církev ví, že je to svaté, Bohem zaručené právo a bude je respektovat.

Stát ať předpisuje občanům daně a poplatky, ať vydává národohospodářské, sociální a vojenské zákony, církev nebude se míchat do jeho rozhodování (Míchají-li se do takových věcí kněží, interessují se jako občané a ne ve své církevní funkci), ale spíše řekne svým věřícím: „Poslechněte! Dávejte republice, co jí patří!“ V těchto věcech stát je svrchovaným pánem a kromě Boha a jeho svatých zákonů sociální spravedlnosti nikdo, ani církev nemá mu co poroučeti. Jest, dr., toto učení státu nebezpečné? Ohrožuje jeho svrchovanost?

Dle učení církve a pro vůli Boží stát má na starosti ochranu života, majetku a svobody svých občanů. Tedy nejvíce blaho pozemské. Bude-li naše republika stavět silnice, dráhy a průplavy, budovat elektrické centrály a vzduchoplavecké hangary, bude-li se starat o bezpečnost a pokoj v zemi, zlepší své poštovníctví, svůj hospodářský, průmyslový a obchodní pokrok, povznese-li sociální úroveň a blahobyt dělnictva, zdokonalí školství a kulturní ústavy, církev katolická bude se z toho radovati, ona bude každému šlechtnému úsilí republiky žehnat. Jaký tedy strach z katolické církve?

(Nevěrci a Kristovi zapírači hlásají, že prý církev katolickou, nebo jak jizlivě říkají „římskou“, je třeba v republice vyhladit, protože prý má svou hlavu mimo její hranice. Věřící její musí prý poslouchati cizího souverena a tím ohrožují právní svrchovanost státu. Kopí je chytře vrženo, ale církve do srdce netrefí. Páni zapominají, že svatý Otec není naší hlavou státní a politickou, kterou je president s parlamentní vládou, nýbrž jen a jedině hlavou náboženskou. Ale ten jest z vůle samého Boha, Ježíše Krista, který mu řekl v Petrovi: „Pasiž ovce mé!“ Papež bude škoditi našemu státu asi tak, jako mu škodí slunce. Protože slunce v noci dlí mimo hranice naší republiky a ohřívá také kraje Číňanů, Němců a Angličanů, budeme se na něj zlobit a zakážeme mu svítit na naše lány? Nikoli, vrchního pastýře církve žádný

stát se nemusí lekat. Svatý Otec zná hranice své moci, od Boha mu dané a nebude se míchat do věcí, které se netýkají jeho duchovního poslání.

Odpůrci církve, zvláště ti, kdo usilují o rozluku církve a státu po vzoru francouzském, říkají také, že prý církev státu ničím neprospívá, že stát jí proto nepotřebuje a může ji opovrhnout. O této věci, dr. posl., hodlám promluvit zvláštní řeč a dnes omezím se jen na stručné poznámky. Kdyby církev Kristova neprokazovala státu jiných služeb, než tu, že slovem Božím vychovává svědomí občanů, bez něhož všechny zákony visí ve vzduchu a chřadnou, práce její byla by neocenitelná. Ale církev tisíce státních občanů ve svých zpovědnících a ještě jiným způsobem zachraňuje od zoufalství a sebevražd. Těší a povznáší je v hoři a v zármutku. Sbírá je na písčitém břehu, kam je vylodila bouře života a zásady světa. Církev upevňuje lásku a víru. Potírá pijáctví, pohlavní neřesti, požitkářství, mamon a sobectví. Ujímá se chudých, opuštěných, sirotků, slepců, hluchoněmých, mrzáků a nemocných. Dává příklad milosrdenství, soucitu a obětavé péče. Ona také posvěcuje duše a svými svátky, slavnostmi a obřady množí v duších radost a plesání. Kdo se odváží říci, že touto svou činností církev neprospívá státu? Stát doposud přispíval na účty církevní skrovnou almužnou, ale služby, které mu prokazuje církev, nedají se penězi ani zaplatit. Církev sv. je duší státu, jeho strážným andělem. Vypudí vláda republiky duši svého lidu za hranice?

II.

Milí posl., nejste ještě zrazeni? Dnes vás vodím po nezvyklých cestách, ale prosím, mějte ještě chvíli trpělivost. Věc, kterou probíráme, jest nejen zajímavá, ale i svrchovaně důležitá a časová. Budete o ní brzy mnoho číst a slyšet, a já si přeji, abyste již napřed byli poučeni a znali stanovisko své církve.

Církev katolická, jak jsme slyšeli, chová v úctě mocenská práva státu. A naopak zase žádá, aby i stát dbal práv jejích. I zde platí slovo Kristovo: Co nechceš, aby ti jiní činili, nečini ty jim. Je-li v mezích svého oboru neodvislým a samostatným stát, jest ve svém náboženském oboru svrchovanou a neodvislou i církev.

Církev katolická ve svém náboženském okruhu nepodléhá žádnému státu, Ježíš Kristus, její zakladatel, neodevzdal svůj učitelský, kněžský a královský úřad poslancům, ministrům a presidentům, nýbrž apoštolům a jejich nástupcům. Papeži, biskupům a kněžím. Proto v církvi, která jest republikou Ježíšovou, po vůli Boží rozhodují jen oni.

Stát není oprávněn předpisovati věřícím, co mají a co nemají věřiti. Nemá práva ukládati kněžím, co a jak mají kázati, kdy a jak mají udělovati svátosti a sloužiti mši svatou. Stát nemá moci určovati církevní obřady, upravovati bohoslužebné a učebné knihy, katechismus, dějepravu, misál, breviář a modlitebné knihy. Nemá práva zakazovati církevní slavnosti, průvody, poutě a misie. Zapovídati přímý styk

svých občanů katolického náboženství se svatým Otcem v Římě. Rušiti kláštery, výchovné a dobročinné ústavy církve. Bůh nedovoluje státu, aby měnil ústavu církve, předpisoval její administrativu, aby se mísil do jednání církevních sněmů a rozhodoval o víře. Někdy panovníci činili i takové pokusy, ale církev pokaždé příkře odmítla jejich smělosti. Biskup Hosius z Kordoly, známý na sněmu Nicejském, pravil římskému císaři, jenž se mísil do věcí ryze církevních: „Zde nám nemáš co předpisovat, spíš se řiď našimi pokyny.“

Protože církev je společnost neodvislá, stát nemá práva jmenovati a ustavovati její orgány, papeže, biskupy a kněze. Může též ovšem projevit jistá přání, ale poroučet nesmí. V tom církev sv. je svrchovanou paní a své právo nikým si nedá vyrvat. Má je od Boha. Ci tázal se Pán Ježíš Herodesa, Piláta, nebo císaře, koho si má vybrat za apoštoly? Nikoli, on si vyvolil, koho sám chtěl. Podobně jednala vždy i jeho církev. Dějiny vypravují o mnohých, staletí trvajících zápasech, mezi papeži a císaři o toto právo. A církev své právo vyhrála.

A nedá si od státu vzíti ani trestní právo nad svými úředníky a sluhy, biskupy a kněžími. Ona může a někdy i musí biskupu nebo knězi, jenž hlásá bludné učení nebo vede pohoršlivý život, odejmouti právo vykonávati kněžský úřad a pásti Ježíšovy ovce. Stát nesmí ji v tom bránit. Také ji nesmí překážet, chce-li někoho vyloučit ze svého středu a obcování.

Stát konečně nemá práva zakazovati církvi nabývání a spravování majetku, potřebného k výživě duchovenstva, k udržování bohoslužeb, stavbě chrámů, k výživě mládeže, k řízení dobročinných ústavů a k podpoře chudých. Vezme-li stát přece takové jmění, chráněné Bohem, je to násilí a krádež. Ať stát církevní majetek zdaní, je-li toho třeba, ať mu uloží dávky, které ukládá ostatním občanům, ale jmění, kteréžto církev potřebuje k svým účelům, ať ji ponechá. Ci přejete si, aby stát církvi všechno sebral, a vy byste si pak své duchovenstvo udržovali sami? A kostely?

Stát, jak jste slyšeli, má na starosti především časné blaho svých poddaných, církev blaho jejich věčné. Stát pečuje více o naše těla, církev více o naše duše. Obě ty moci pocházejí od Boha, a kdyby se každá držela ve svých mezích, mohly by svorně spolu žiti a k blahu lidu působiti. A snadno by se dohodly i o věcech, které jsou jim společny a k nimž patří na př. rodina a škola. O těchto dvou věcech, které jsou nesmírnou bolestí dnešních dnů, promluvíme někdy zvláštní výklad, a poznáme, jak by se o nich stát i církev mohly dohodnout.

Nyní již chvátám, abych dokončil svůj úkol a neprodlužoval služeb Božích. Před mýma očima, jako hrozivý mrak, vyvstává těžká starost, a musím vám ji sdělit. Náš mladý stát musí již brzy upravit svůj poměr k církvi katolické, k níž se aspoň formálně a podle matrik hlásí obrovská většina jeho občanů. Kterak ten poměr vyřeší? Bude se chovat k církvi přátelsky, či chladně nebo nepřátelsky?

O církev se nebojím. Ta si upřímně přeje svornosti a přátelské spolupráce a za tím účelem vyjde republika naší vstříc víc než na půl cesty. Ale kterak se zachová naše vláda?

My, dr. př., jak tu jsme pohromadě před oltářem Kristovým, jsme občany republiky a zároveň dítkami církve. A všichni bychom si jistě přáli, aby se mezi naším státem a naší církví vyvínoval přátelský a srdečný poměr (*concordia imperii et sacerdotii*). My považujeme svůj stát za otce a církev svou za matku, podáváme jim celé své srdce a přáli bychom si, aby se aspoň k vůli nám, svým dětem nerozcházel a sejdou-li se, aby tak učinili pokojně a bez nepřátelství.

Ale žel, naděje na takovou vyhlídku doposud je velmi malá, protože u kormidla státní lodi stojí mužové církvi namnoze nepřítelští. Kromě toho užšímu spojení církve a státu nepřije ani časový mezinárodní proud. Státy jsou ješitné jako dámy, které se strojí po nejnovější módě, a když něco nového někde zpozorují, hned to také chtějí mít. Když ve Francii a v Americe mají rozluky státu a církve, naše republika nemůže přece zůstat pozadu a musí zavést moderní modu. A třeba jí ani neslušela a nesvědčila. (Kromě toho se obávám, že i vy sami aspoň někteří k rozluce církve a státu přispějete, snad ani nechtíte. Poměr církve ke státu budou upravovat poslanci. Co je platno, přejeteli si, aby stát se k vaší matce církve choval spravedlivě a příznivě, zvolíte-li si za poslance lidi nevěřící a církev vaši nenávidějící?)

A tak rozluka církve a státu je na obzor! Kterak se provede? Po způsobu francouzském, či po americkém? Ve Francii církev nejprve ožebračili a takřka do naha svlékli, jmění všecko jí skonfiskovali a pak jí řekli: Nyní jsi svobodná. Z jmění církve ovšem lid ničeho neměl, snědli je židovští advokáti. Dopadne chystaná rozluka takto i u nás? Doufejme, že ne. Alespoň náš pan prezident řekl našim katolickým bratřím v Americe, když se ho na to ptali: „Rozluka francouzská nehude naším vzorem, ale výstrahou.“ Splní se toto slovo presidentovo? Či chystá nám Pán Bůh zkoušku ohněm? V Americe, kde žije mnoho všelijakých sekt, stát je neutrální a oficiálně, úředně o církev se nestará. Ale v práci jí přeje, chrání její svobodu a má ji rád. Bude taková rozluka i u nás? Církev svatá, ač rozluky se státem si nepřije a ráda by s ním žila ve svornosti, rozluky se také nebojí. V zemích, kde vláda je spravedlivá a slušná, rozluka církvi jde k duhu. V takových zemích církev roste, takřka očarovává jinověrce, kteří se houfně k ní vrací. Církev spoléhá hlavně na pomoc Boží a také na vás, své věřící. Věř, že jí v souženích jejích neopustíte, ale že ještě vroucněji k ní přilnete. Že budete její záštitou a hradbou. Ale bude rozluka sloužiti k duhu i státu? Pochybuji! Alespoň ve Francii želi již svého rozchodu s církví a navazují s ní nové styky. Povšimne si tohoto hnutí ve Francii i naše vláda? Buď náš, Ježíši Kriste, zakladateli a králi své církve svaté, osvět náš český lid a veď, aby brzká úprava církevních poměrů prospěla i církvi tvé i drahé naší republice!

IX.

Církev národní?

Věřím v svatou církev obecnou.

Z vroucího kotle revolučního hnutí vynořila se u nás spousta všelijakých návrhů, dobrých i špatných, z nichž velkou pozornost vzbuzoval návrh, vyzývající k utvoření t. zv. národní církve. Zúčtujeme s církví katolickou! Odtrhněme se od papežského Říma! Utvořme si svou, českou, národní církev!

Tato štvavá hesla, vykřikovaná částí tisku a radostně opakovaná našimi Helvéty a Lutherány, na jejichž mlýn hnala vodu, zanikla sice na čas ve vrávě atheistické propagandy Volné Myšlenky, ale jest nepochybné, že se brzy vynoří znovu, snad ještě naléhavěji a zoufaleji než-li kdy dříve.

Slova bývají uhrančivá a svůdná a vlci, až půjdou k českému stádcí, aby rozháněli a dávali ovce, obléknou si jistě národní trikoloru.

Draží farníci, budete-li čisti nebo někde na schůzi slyšeti o národní církvi — co si máte myslet? Především vás prosím, netleskejte hned každému povídání, nevolejte „bravo“, ale mlčky o slyšeném uvažujte a v duchu se ptejte: „Co pak by o tom řekl Kristus Pán?“ Pro nás, chceme-li zůstatí křesťany, v otázkách náboženství a církve musí být rozhodnou nauka a vůle Kristova. Kdo by se ve víře neřídil Ježíšem Kristem, nebyl by již křesťanem.

A co praví Spasitel o národní církvi? Nic! Syn Boží žádné takové církve nezná. Otevřte, prosím, evangelium a čtěte! Naleznete tam třeba jen jediné zmínky o církvi národní, na př. židovské, řecké nebo perské? Nikoli! Kristus Pán mluví vždycky jen o jedné církvi obecné, o jednom království, o jednom Božím stavení (I. Tim. 3.36.), o jednom ovčinci. „Jděte, poroučí svým apoštolům, učte všechny národy!“ Slyšíte, draží? Kristus praví „všecky“. Nejen snad Židy, Řeky, Římány, nebo Slovany, Němce a Francouze, ale všechny národy. Bez rozdílu jazyka a plemene. Bílé Evropany i africké Negry, australské Malajce, americké Indiány, i asijské Mongoly, Čínany, Japonce a Indy. Učte všechny národy. Církev jest věřící, po celém světě rozptýlený lid. (Sv. Augustin). Je to společnost lidí, oddaných a zasvěcených Kristu, společnost, která není omezená žádnými hranicemi, žádnou

národnosti, žádným lidským plemenem. O nás, katol. křesťanech, platí vystihující slovo z Písma: „Shromáždil jsi nás, Pane, ze všech národů a pokolení a jazyků.“

Taková je tedy pravá církev Boží. Kristus nepovolal do ní jen jeden národ, ale všechny. Ona není pokladem a majetkem jen jednoho plemene, ale všech. Z vůle Kristovy není plemenná a národní, ale obecná, katolická. Spasitel, když pravil Petrovi, žasnoucímu nad zázračným rybolovem, aby se nebál, že z něj učiní rybáře lidí, nemyslel těmi lidmi jen Petrovy krajany, palestinské Židy, ale všechno lidstvo. Moře, v němž Petr rozestře svou síť k lovení, bude celý svět! Pán Ježíš mluvil vždy jen o jedné církvi: „Ty jsi Petr, pravil Šimonovi, to je skála a na té skále vzdělám církev svou.“ Pán praví: církev svou a ne církve své. On, Spasitel náš, zná jen církev jednu, svou, tu, kterou sám založil a krví svou obmyl. On, Kristus požehnaný, zná jen jeden ovčinec, do něhož shromáždí ovečky ze všech národů a pokolení, jež vzývají jméno jeho a tím ovčincem jest církev katolická. „Bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Věřím v svatou církev obecnou.

Tato pravda jest tak samozřejmá a Písmem svatým tak objasněná a dotvrzená, že by jí nebylo třeba ani dokazovat, kdyby lidé znali avangelium a chtěli přemýšlet!

Národní náboženství, nebo chcete-li, národní církev, měli pohané a to proto, že měli národní božstva. Domnívali se totiž, že bohů je mnoho a každý národ že má bohy své. Národové křesťanští však, kteří věří a vědí, že jest jen jeden Bůh, jeden Otec a zploditel všech lidí a národů, nemohou již logicky a beztrestně volati po národním náboženství a po národní církvi. Takové úsilí bylo by zpátečnické, znamenalo by úpadek inteligence a návrat k pohanství. Národní církev jest popřením jednoho Boha, popřením Krista, nejstrašlivějším hříchem. Či myslí u nás opravdu někteří lidé, že Češi mají jiného Boha nežli Němci nebo Francouzové? Myslí, že smíme vyznávat jiné evangelium a jiné křesťanství nežli všichni ostatní národové? Co praví Písmo? Jeden Bůh, jedna víra, jeden Pán. Či' chceme my Češi stavět na jiném základě, nežli na tom, který byl položen a jenž je Kristus Ježíš?

Každá pravda, ať vědecká, ať náboženská, může býti jen jedna, universální, pro všechny národy závazná a platná. Nemámeli jinou násobku, jinou chemii, jinou fysiku nebo jiné hvězdářství, nežli mají všichni ostatní národové, nemůžeme míti ani jiné křesťanství a jinou církev. Pravda jest jen jedna a jeli evangelium pravdou a my horoucně vyznáváme, že jest, pak toto křesťanství musí býti všeobecné, všechny národy zavazující; Čechy i Němce, Francouze i Angličany. Buď — a nebo. Jiné cesty není.

Že církev Kristova může býti jen jedna, objímající do ovčince svého, shromažďující všechny národy zeměkoule, vysvítá z celého poslání Kristova.

Či jest snad Ježíš Kristus Spasitelem jednoho národa a nevypoukl také všech ostatních? Nesl svůj těžký kříž a vykrvácel na

Kalvarii jen pro jeden národ? Ne-li, jest-li Syn Boží umřel za všechny lidi, proč ještě mluvíte o národním náboženství a o národní církvi?

A komu Pán Ježíš přinesl darem své evangelium, svou pravdu a svou milost, komu uložil svá přikázání? Jedné zemi, jednomu národu? Nikoli, ale všem. Učte všechny národy, pravil. Jděte do celého světa. Může tedy být nějaké české náboženství, aby nebylo zároveň náboženstvím Francouzů, česká církev, aby nebyla zároveň církví Angličanů a Italů?

A dále. Ustanovil Spasitel jiný oltář, jinou oběť, jinou mši sv. pro Čechy jinou pro Němce? Neobětuje se pod způsoby chleba a vína stejně a každý den v celém světě? A můžeme my Češi vzít z jiného zdroje, než-li z toho, jenž vyvřel z boku Spasitelova na Kalvarii a z něhož s námi pijí všichni ostatní národové? Máme snad jiné svátosti, jiný křest, jiné břimování, jiné pokání než-li mají národové jiní? Nemáme-li však jiných svátostí, nemůžeme mít ani jiné církev! Všichni lidé, uctívající Krista, jsou jedním tělem, jehož hlavou je Kristus a t. zv. národní církev jest dilem pouze lidským a proto zřúdným. Kristus Pán jí nezná!

Dr. přátelé, vstípte si hluboce do paměti, co vám řeknu: Kdo se nechce odtrhnouti od Ježíše Krista, nesmí se odtrhnouti ani od katolické církve. Kdo si přeje, aby Ježíš Kristus byl jeho otcem, musí církev katolickou uznati za svou matku.

Kristus nebývá posmíván, a já vás zapřísáhám, abyste nehráli hazardní hru. Nejednát se o maličkost, ale o duši, o její duši, o její věčnou spásu a tu by se každý hazard mohl strašlivě vymstít! Nedejte se lapit na vnařidlo národní církev! Svůdcové budou vám sice říkat, že jejich národní církev je také pravou církví Kristovou, ale jejich církev není církví Ježíšovou, jen její karikaturou a výsměchem.

Já vás dobře znám, jsem přesvědčen, že v naší farnosti se nenajde ani jediný Jidáš, zrádce rodné církve katolické, vlasti naší duchovní. Takový krok rovnal by se duchovní sebevraždě, a vy ještě vážíte své duše a horoucně milujete Ježíše Krista. Ale chtěl jsem vám dáti výstrahu jako váš bratr a přítel nejvěrnější, jako pastýř, jenž bude účty skládati z duší vašich. Pokušení číhají na všech stranách veliká a snadno klesne, kdo není pevný ve víře a zakořeněný v Kristu. Musíme se navzájem podpírat, poučovat a hlavně a především mnoho se modlit.

A teď, na konec řeči dovolu mi ještě malé vysvětlení. Odmítáme-li t. zv. církev národní, pokud je útvarem schismatickým a popřením jediné pravé církve obecné, nechceme tím říci, že český národ nesmí v církvi Kristově uplatnit svůj plný vliv a hlas, svůj český svéráz a zvláštní náš slovanský charakter. Naopak! Církev katolická nepohlcuje národnosti, ale chrání je a posvěcuje, vědouc, že jsou zde z vůle Boží. A naší nejvřelejší tužbou a úkolem nejbližších dní bude, aby církev svatá, Kristem Pánem založená, byla Čechům zase tím, čím kdysi jim bývala, matkou a dobrodějkou. Aby zapadla do rámce repuliky, aby vešla v krev českého národa, aby pronikla veškeren náš život, zušlechtila, povznesla a sv. evangeliem zahrála naše srdce. To

sice bývalo vždycky její snahou, ale za starého Rakouska činily se lásce její překážky. Viděn se svou dynastií a to z důvodů sobeckých a nacionálních úmyslů zacláněly její mateřskou tvář a nedopouštěly, aby paprsky její svaté lásky plně a bezprostředně zhřívaly naše české nivy. Toto jednání Vídně čelilo proti Kristu, a Bůh právem to ztrestal.

Od nynějška bude jinak. Mezi námi křesťany v republice a mezi ústřední vládou církve v Římě bude bezprostřední, důvěrný a srdečný styk. O našich náboženských poměrech, potřebách a tužbách nebudou již sv. Otcí referovat cizinci, ale náš budoucí československý patriarcha nebo primář. Ode dneška neodvází se také nikdo proti vůli Boží a předpisům církve ovečkám českého jazyka vnucovati pastýře cizího národa, ale budeme mít biskupy české krve, kteří od malička, takřka již u prsu mateřského naslouchali tlukotu českého srdce, kteří znají naše dějiny, naši národní duši, naše náboženské potřeby a sklony. Tito biskupové a Otcové sv. pak se postarají, aby české stádce plně se uplatnilo v celém ovčinci Kristově, v církvi obecné. Oni zdvihnou duchovní stavidla, zbudovaná našimi nepřáteli, dokořán, aby se nerušeně a plnými proudy rozlilo do českých srdcí požehnání katolické víry, která jest vírou Kristovou. A s námi, kněžími a s vámi ovečkami svými budou usilovat o navrácení Cyrillo-Methodějského dědictví, o něž nás oloupil nepřítel. Však kněžstvo vaše poprosilo za to již sv. Otce v Římě. Chceme a žádáme, aby se navrátilo, co bylo za dob sv. Cyrilla a Methoděje na Velehradě, za opata Prokopa v Sázavě a za časů Karla IV. v pražských Emauzích. Abychom rodnou řečí, českou, směli zas slavit svatá tajemství, sloužit mši sv. a posluhovat svatými svátostmi. Tímto způsobem církev katolická, nepřestávajíc býti obecnou, stane se i naši, českou.

Dr. přátelé, kdyby Čechové, volající po církvi národní, měli na mysli církev svobodnou a znárodnělou, takovou, o jaké jsem právě hovořil, zdvihu do výše obě své ruce a radostně zvolám: Ano, anol

Usilují-li však hlasatelé národní církve o jakousi společnost schismatickou nebo haeretickou a jest jisto, že o takovou usilují, chtějí-li, aby se český národ odtrhl od církve katolické a od její hlavy, římského papeže, proti takové národní církvi s nevypravitelnou ošklivostí protestujeme a pravíme: Nikdy!

My víme, komu jsme uvěřili a nebudeme zrádci: Neroztrháme suknice Kristovy, nové a z jednoho kusu setkané. Církev katolická je zřízením Božím, dílem a odkazem Ježíše Krista. Ona jest naší duchovní vlastí, naší matkou, vychovatelkou a vůdkyní k nebi. Nikdy a za žádných okolností se jí nespustíme. V ní žili a umřeli naši praotcové, v ní i my chceme žítí a umřítí. A když jsem si Ježíše Krista zvolil za svého otce, chceme mít jeho církev za svou matku. Věřím v svatou církev obecnou!

X.

K n ě ž í k a t o l i c k é c í r k v e.

Tak o nás suď každý jako o služeb-
nicích Kristových a správcih tajemství
Božích. I. Kor. 4, 1.

1. Jaký úkol vykázal Kristus Pán v církvi své kněžím?

Vzpomeňte, dr., na poslední večeři Páně. Co se tam stalo? Pán Ježíš, povečeřev s apoštoly, vzal do svých přesvatých rukou chléb a díky čině rozlamoval jej a podával apoštolům řka: Vezměte a jezte: Totoť jest tělo mé, které se za vás vydává. Podobně vzal i kalich a díky čině, pravil: Vezměte a pijte: Totoť jest krev má Nového Zákona, která se za vás a za mnohé vylévá na odpuštění hříchů. To činite na mou památku.

Ptali jste se, dr., jaký úkol Kristus Pán vykázal v církvi kněžím?

Zde máte odpověď. Úkolem kněží jest, obětovati Bohu, světa vládci na oltářích církve tělo a krev neposkvrněného Beránka, Ježíše Krista. Tato oběť, nazvaná mši sv., která až do konce věku připomínati bude smrt Syna Božího na kříži, jest první a nejvznešenější úlohou katolického kněze. A řeknu také: Úlohou a povinností nejsladší. Ve chvíli, kdy v sakristii připravuje chléb a víno pro svatou oběť a pak přistupuje k oltáři, oděn mešními rouchy, kněz cítí se nejšťastnějším tvorem na zemi. Ač ruce se mu chvějí a srdce, vědomo své nehodnosti v nadrech se zmitá tajemnou bázní, duše jeho plesá. Blížkost nebeského Beránka plní ji nevypravitelným štěstím. Tam, u oltáře, kněz si odpočine a okřeje, tam, u nohou Spasitelových a ve stínu jeho kříže zapomene na všechny bědy a na obtíže, které mu ukládá povolání.

To je tedy nejprvnější úkol kněží: Přinášeti Bohu přesvatou oběť, sloužiti mši.

2. Druhý pak úkol podoben jest prvnímu. Kněží po vůli Kristově jsou „správci tajemství Božích“ (I. Kor. 4.), obsluhovači Kristových svátostí. Spasitel svěřil jim správu svých sedmi nadpřirozených studnic, sv. svátostí, aby jeho jménem a v jeho zastoupení z nich neustále vážili a žízničím duším podávali „vodu živou“, milost totiž Boží posvěcující.

Všecky tyto svátosti (vyjmenuji), které kněz nebo biskup uděluje, dotýkají se až kořenů našich duší, jež napájejí milostí Kristovou, přetvořují a obohacují, a my, pozorující jejich zázračné účinky, žasneme nad mocí, kterou Bůh dal lidem, kněžím své církve. Pozorujte na př. moc kněze, která se uplatňuje ve svátosti p o k á n í. Kristus Pán, ustanoviv tuto svátost, učinil kněze soudcem lidských duší a dal mu moc na místě Božím odpouštětí hříchů. V apoštolech Spasitel dechl na všechny své budoucí kněze a řekl jim: „Přijměte Ducha sv. Kterým odpustíte hříchů, odpouštějí se jim a kterým je zadržíte, zadržány jsou.“ (Jan 20, 23.) Mnohým lidem zdá se sv. zpověď obtížná, ale co počít, draží? Zpověď je zřízení Boží. Bůh chtěl, abychom si pro odpouštění hříchů šli k jeho kněžím a z jejich úst vyslechli výrok Boží. Kněz, vyslýchající naši zpověď, zastupuje samého Krista. „Kterým odpustíte hříchů, odpouštějí se jim a kterým je zadržíte, zadržány jsou.“

V této věci, př. milí, kněze v církvi Ježíšovi nikdo nemůže nahraditi. Bez kněze nebylo by mše sv.; bez kněze i ty sv. svátosti by byly jako zasypané prameny a jako studně bez okovů.

Řekne-li tedy někdo: „Miluji křesťanské náboženství, ale chci křesťanství laické, křesťanství bez kněží,“ je to právě tak, jakoby si přál křesťanství jiné, nežli chtěl Kristus, křesťanství bezmocné a k smrti odsouzené. Takové křesťanství bez kněží podobalo by se armádě bez důstojníků, škole bez učitelů, nemocnici bez ošetřovatelů a lékařů.

Posluhování svátostmi je tedy druhým úkolem nás kněží. „Tak o nás suď každý, jako o služebnících Kristových a správcích tajemství Božích“ (I. Kor. 4, 1.)

3. Třetí, snad méně tajemný a okouzlující, ale stejně svatý a důležitý úkol, který Pán Kristus uložil kněžím, j e s t h l á s á n í e v a n g e l i a. Tato učitelská činnost bývala v církvi hned od počátku na výsost vážena a sv. Pavel nazývá kněze, lopotícího se slovem Božím, dvojí cti hodným.

Poslání naše je určité a jasné. Kristus Pán řekl apoštolům a ovšem i nám kněžím: „Jako mě poslal Otec, tak i já posílám vás. Jdouce do celého světa, učte všechny národy. Učte je zachovávatí všechno, co jsem koli já přikázal vám. Kažte evangelium všemu stvoření. Co jste slyšeli mluvit do ucha, hlásejte se střech. Kdo vás slyší, mne slyší; a kdo vámi pohrdá, opovrhne mnou.“

My, kněží církve katolické jsme tedy vyslanci Ježíšovi, šířitelé jeho evangelia. Kristus nás posílá do světa, do všech měst, městeček, vesnic a samot, abychom vyhlášovali a vykládali jeho svaté zákony, učili víře a cnosti, naváděli k následování Krista a ukazovali cestu k nebi.

J sme dělníci Boží! „Jděte na vinici mou,“ poroučí nám Pán. „Jděte žít mou žen! Paste ovce mé! Rozestřete síť k lovení! Jste rybáři lidí! Rozsívajte zrní mého slova! Udržujte oheň, který jsem přinesl na svět.

My, katoličtí kněží, jsme boží pěvci. Zpíváme světu vznešenou píseň o veliké moci, moudrosti a dobrotě Boží. O lásce Ježíšově až k smrti kříže. O Betlemu a Kalvarii. O hanebnostech hříchu, o kráse a zaslibeních cnosti. O sladkosti následování Krista. O hrůzách pekla a radostech nebes.

Jsme burcovatelé svědomí. „Obcházíme ulicemi a bušíme na dvěře lidských duší: „Vstaňte, kteří spíte! Bděte a modlete se. Pán blízko jest. Mějte opásána bedra svá, neboť neznáte dne ni hodiny.“ Ukazujeme světu do výše, kde planou jasné hvězdy, k nebi, kde Bůh nám chystá příbytky a voláme: Vzhůru srdce k Pánu. Zde nemáme trvalého zůstávání. Neshromažďujte poklady, které rez a mol kazí a zloději vykopávají a kradou. Věci, které vidíme, hynou, ale kterých nevidíme, trvají na věky. Hledejte nejprve království Boží. Cíňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.

Poctivý kněz těší malomyslné, oživuje zoufající, zdvihá a životu vrací padlé. Pláče s plačícími, raduje se s radujícími. Napomíná, prosí, kárá, žebře a trestá, abych to vyjádřil jedním slovem: Stará se o nesmrtelné duše: Jest duchovním.

My máme býti všem vším. Chtějí na nás, abychom byli učenci, spisovateli, socialními reformatory. Abychom byli národními hospodáři a politickými vůdci svého lidu. Dobrá, který kněz cítí schopnosti k těmto věcem, budiž. Ať je konál Jsou potřebná a církvi sv. slouží ku ozdobě. Ale Kristus Pán především žádá, abychom byli kněžími a duchovními. Chci ovšem, abychom vycházeli na kořist a dobývali světa, ale zbraň, kterou nám vtiskuje do ruky není ani moc, ani věda, ani umění, ani peníze, ani politika, ale víra. „Toť jest vítězství, které přemáhá svět: Víra vaše.“ Pole, na kterém máme pracovat, jsou lidské duše. Ty máme kypřiti, v těch máme vyorávat hluboké brázdy, do těch zasívat símě života.

A my to činíme. Až na malé výminky, kněží naší doby pracují pilně, až do únavy. Ale za všechna dobrodíní, které svou činností světu přinášejí, klidí jen nevďek. Svět, místo aby jim žehnal, spíše je pronásleduje. My ovšem v povolání svém nečekali žádný ráj, a Pán Ježíš nám pronásledování předpověděl. Ale zloba lidská a nevďek přece jen bolí. Kněžský stav alespoň v našem národě, jest snad jediný, jenž svá prsa nastavuje přivalům rozvratu a zkázy, hříchu a zla. Svět odvrátiv se od Boha, zmítá se v křečích chronické revoluce, žene se do bída a hrůzy a my jediná ukazujeme na hvězdy, které by ho mohli vyvésti ze zmatků, na zásady Kristovy, jež jediné ještě mohou zachránit svět. Ale svět nás za to pronásleduje a bije. Jak dlouho ještě vydržíme tyto útoky? Jsme také jenom lidé a Pán Bůh nestvořil naše nervy z ocele. Vždyť už i ve škole nám otrávil život. Ani tam již nejsme pokojní a šťastní, jako jsme bývali. Mnohý kněz bojí se již vstoupit do třídy a léká se dětí. Únavou plivá krev. A venku, mezi dospělými? Mnozí se na nás mračí, jako na vyvrhel a smetlí světa, pokládají nás za své nepřátele, ač srdce naše k nim hoří láskou. Ba zdá se, abych užil rčení sv. Pavla, že „nás Bůh představil

jako poslední, jako k smrti odsouzené. Stali jsme se divadlem světa, jak andělům, tak lidem.“ (I. Kor. 4, 9.)

Ale my přece vytrváme! Z poslušnosti k Bohu a z lásky ke Kristovým ovečkám podstoupíme třeba i mučednictví. Dobrý pastýř dává život za ovce své. A v každé farnosti najde se jistě nemalý počet Kristových vyznavačů, kteří budou naším štítem a ochranou. Jsou takoví i ve farnosti naší. Drazí bratři a sestry v Kristu, Bůh vám zaplať za vaši lásku a ochranu. Přítulnost a sympathie věřících hřeje srdce knězovo, povznášejí a silí. S pomocí Boží a pod ochranou jeho lidu vytrváme na svých místech. Katolického kněze možno zabít, ale není možno ho umlčet. „Strachu jejich se nebojte,“ povzbuzuje nás Kristus Pán. „Mluvte a nemlčte!“ My pomocí Ducha sv. přežijeme i nynější pronásledování církve a možná, že se ještě dočkáme chvil, kdy naši škůdcové k nám poběhnou pro ochranu a zachytí se rohů našich oltářů.

4. Čtvrtý konečně úkol, ze všech nejobtížnější, který Spasitel uložil svým kněžím, jest povinnost dobrého příkladu. Dle výslovného rozkazu Páně, kněz má býti „světlem světa“ a „solí země“.

„Vy jste světlo světa;“ (Mat. 5. 14.) Dr. moji, tušíte, jak nesnadným jest tento náš úkol? Kristus postavil nás na svícen své planoucí svíce, abychom příkladem svatého, ctnostmi zářícího života svítili nejen těm, kteří jsou v domě jeho církve, ale všemu světu. Vy jste světlo světa. Jaké neštěstí pro lid boží, stojí-li světlo pod kbelcem, jest-li kněz, místo, aby dával dobrý příklad, dává pohoršení. Dr. farníci, ani si neumíte pomyslit, jak bych byl šťastný, kdybych tu stál před vámi průsvitný jako křišťál, bezúhoný a svatý a kdybych tu bez uzardění a s holubičí prostotou směl k vám zvolat jako sv. Pavel: „Následovníci moji buďte jako já jsem následovník Kristův!“ Stal-li jsem se vám snad v tom či onom úrazem a pohoršením, pro lásku Kristovu prosím vás za odpuštění! A za vzpomínku v modlitbách.

„Vy jste sůl země,“ oslovuje nás dále Kristus Pán a dokládá: „Jestliže sůl se zkaží, čím bude osoleno?“ Jest-li i kněžstvo poruší své mravy, do jaké bídy zapadne svět? Jak řeže, dr., každé to slůvko Páně do srdce každého poctivého kněze! Jestliže sůl se zkaží, čím bude soleno? K ničemu nehodí se již, leč aby byla vyvržena ven a pošlapána od lidí. (Mat. 6. 13.)

Svět, drazí př., a zvláště náš český národ potřebuje svatých, Bohem nadšených a vírou unášených kněží jako světla a soli. Křesťanští rodičové a zvláště vy matky, sestry Mariiny, vychovejte národu svému takové kněze. Prokážete tím světu veliké služby, za něž vám i synům vašim odplatí Pán. Práce všude tak mnoho, a dělníků tak málo. Pole se již bělají ke žnám a není ženců, semináře jsou už několik let prázdné. Proste, drazí moji, proste pána žni, aby poslal dělníky na žně svou. (Mat. 9. 38.)

I. Založení a rozšíření církve . . .	7
II. Ústava církve	12
III. Znamky církve	16
IV. Neomylnost církve	21
V. Církev samospasitelná, nezniči- telná	27

O B S A H :

VI. V církvi žijí spravedliví i hříš- níci	31
VII. Nezničitelnost církve	36
VIII. Církev a stát	41
IX. Církev národní?	47
X. Kněží katolické církve . . .	51